

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою
Комунального закладу освіти
«Середня загальноосвітня
школа № 45»
Дніпровської міської ради
Протокол № 1 від 31.08.2023

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор(ом) цього закладу освіти
«Середня загальноосвітня школа № 45»
Дніпровської міської ради
Олександр МЕЛЬНИК

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Комунального закладу освіти

«Середня загальноосвітня школа № 45»

Дніпровської міської ради

на 2023/2024 навчальний рік

(початкова та базова школа)

м. Дніпро

2023

РОЗДІЛ I. ВСТУПНА ЧАСТИНА.....	4
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	4
2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗАКЛАД.....	6
2.1. ПРИЗНАЧЕННЯ ЗАКЛАДУ, ГОЛОВНІ ЗАВДАННЯ ТА ЗАСОБИ ДОСЯГНЕННЯ МЕТИ	6
2.2. ЦІЛІ ТА ЗАДАЧІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ	8
РОЗДІЛ II. РЕГЛАМЕНТ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА СТРУКТУРА 2023/2024 НАВЧАЛЬНОГО РОКУ.....	9
1. СТРУКТУРА 2023/2024 НАВЧАЛЬНОГО РОКУ.....	9
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У 2023/2024 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ.....	10
РОЗДІЛ III. РІВНІ ОСВІТИ.....	11
РОЗДІЛ IV. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ.....	12
РОЗДІЛ V. ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ЗА РІВНЕМ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ.....	13
1. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА 1-4 КЛАСІВ.....	13
1.1. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН 1-4 КЛАСІВ.....	15
1.2. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ.....	20
1.3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	21
1.4. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	39
1.5. ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	39
1.6. ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	40
2. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА 5-6 КЛАСІВ.....	41
2.1. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН 5-6 КЛАСІВ ТА ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ.....	43
2.2. ПЕРЕЛІК ВАРІАНТІВ МОДЕЛЬНИХ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ.....	50
2.3. ОПИС ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНИМИ ГАЛУЗЯМИ.....	57
2.4. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	58
2.5. ОПИС ІНСТРУМЕНТІВ ОЦІНЮВАННЯ.....	58
3. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА 7-9 КЛАСІВ.....	61
3.1. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН 7-9 КЛАСІВ ТА ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ.....	61
3.2. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ.....	66
3.3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 7-9 КЛАСІВ.....	67
3.4. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	74
3.5. ОПИС ІНСТРУМЕНТІВ ОЦІНЮВАННЯ.....	75
РОЗДІЛ VI. ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.....	77
РОЗДІЛ VII. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА.....	79
РОЗДІЛ VIII. ІНДИВІДУАЛЬНА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ.....	84

РОЗДІЛ ІХ. ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ В АСИНХРОННОМУ РЕЖИМІ	90
---	----

РОЗДІЛ I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Освітня програма Комунального закладу освіти «Середня загальноосвітня школа № 45» Дніпровської міської ради містить комплекс освітніх компонентів, спланованих та організованих закладом для досягнення здобувачами освіти визначених цією програмою очікуваних результатів навчання, для всебічного розвитку, виховання і соціалізації особистостей, які здатні до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, мають прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готових до свідомого життєвого вибору, самореалізації, відповідальності, трудової діяльності, громадянської активності та досягнення відповідного рівня обов'язкових результатів навчання та сформованих компетентностей, визначених Державними стандартами освіти.

Освітня програма розроблена за змістом та на виконання:

- Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»;
- Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»;
- постанови Кабінету Міністрів України від 28 липня 2023 року № 782 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні»;
- Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205;
- Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743 «Про типові освітні та навчальні програми для 1-2 та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»;
- Наказу Міністерства освіти і науки від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» (зі змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 13.09.2021 № 983);
- Наказами Міністерства освіти і науки України 03.08.2022 № 698 та від 12.08.2022 № 743-22 щодо оновлення змісту освітніх програм для учнів 1-11 класів.

Освітня програма закладу включає:

- Освітня програма для початкової освіти (1-4 класи);
- Освітню програму для базової середньої освіти (5-6 класи);

- Освітню програму для базової середньої освіти (7-9 класи).

Початкова та базова середня освіта окреслюють підходи до планування й організації закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової та базової середньої освіти. Під час розроблення освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової і кадрової автономії закладу, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Освітня програма закладу визначає:

- рівні освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття освіти;
- загальний обсяг навчального навантаження, розподіл на тиждень, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення;
- очікувані результати навчання здобувачів освіти;
- оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти;
- навчання за наскрізними лініями;
- форми та методи організації освітнього процесу;
- освітні галузі та навчальні програми;
- опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Освітню програму закладу побудовано із урахуванням таких принципів:

- дитиноцентричності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів здобувачів освіти.

Освітня програма закладу та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті закладу.

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗАКЛАД

2.1. ПРИЗНАЧЕННЯ ЗАКЛАДУ, ГОЛОВНІ ЗАВДАННЯ ТА ЗАСОБИ ДОСЯГНЕННЯ МЕТИ

Комунальний заклад освіти «Середня загальноосвітня школа № 45» Дніпровської міської ради у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, наказами департаменту гуманітарної політики Дніпровської міської ради, іншими нормативно-правовими актами.

КЗО «СЗШ № 45» ДМР знаходиться в комунальній власності, є юридичною особою, має печатку і штамп.

Навчальний заклад розташований за адресою: м. Дніпро, вул. Софії Ковалевської, 88-А.

Засновником закладу є департамент гуманітарної політики Дніпровської міської ради.

Рік заснування: 1979.

У 2023/2024 навчальному році в КЗО «СЗШ № 45» ДМР функціонує 30 клас, в яких навчається 827 учнів.

Головною метою освітнього закладу є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатної до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готової до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Забезпечення освітньої діяльності Комунального закладу освіти «Середня загальноосвітня школа № 45» Дніпровської міської ради в 2023/2024 навчальному році буде здійснюватися на основі принципів: якість, доступність, індивідуальність, академічна доброчесність, партнерство, успішність.

Головними завданнями закладу є:

- забезпечення умов для якісного надання освітніх послуг шляхом тісної взаємодії в системі «здобувачі освіти - батьки здобувачів освіти - педагоги»;
- реалізація права здобувачів освіти на здобуття базової середньої освіти, її фізичний, розумовий і духовний розвиток, соціальну адаптацію та готовність продовжувати освіту на подальших етапах;
- створення сприятливого освітнього середовища на основі демократизації;
- гуманізація, співпраця, співтворчість, спрямовані на зміцнення здоров'я дітей, створення умов для фізичного розвитку, соціальної адаптації, духовного зростання;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, національних цінностей українського народу та

- інших народів і націй;
- формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, особистості, підготовленої до професійного самовизначення,
- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- розвиток особистості учня, його здібностей і обдарувань, наукового світогляду;
- реалізація права здобувачів освіти на вільне формування політичних і світоглядних переконань.

Заклад освіти несе відповідальність перед учасниками освітнього процесу, суспільством і державою за:

- безпечні умови освітньої діяльності;
- дотримання державних стандартів освіти;
- дотримання фінансової дисципліни.

Основним засобом реалізації призначення закладу є здійснення освітньої діяльності відповідно до загальноосвітніх програм двох ступенів освіти:

- I ступінь - початкова освіта;
- II ступінь - базова середня освіта.

У закладі освіти створені умови для досягнення здобувачами освіти якісних результатів навчання та забезпечується відповідність їх рівня загальної середньої освіти Державним стандартам. Призначення кожного ступеня навчання визначається Типовим положенням про загальноосвітній навчальний заклад та окреслено у відповідних Типових освітніх програмах.

Основними засобами досягнення мети, виконання завдань та реалізації призначення закладу є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм, що забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, визначених Законом України «Про освіту»:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;

- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- інші компетентності, передбачені Державним стандартом освіти.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Навчальні плани містять інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову, години якої відведені на запровадження факультативів, індивідуальних занять, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти допрофільну підготовку, що враховує освітні запити учнів та батьків, кадрове забезпечення та матеріально-технічну і методичну базу закладу.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зі змінами внесеними наказом № 572 від 09.10.2002, № 921 від 17.08.2012 та № 401 від 08.04.2016.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу школи I-II ступенів за 5-денним навчальним тижнем з українською мовою навчання.

2.2. ЦІЛІ ТА ЗАДАЧІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ

Цілі та задачі освітнього процесу на кожному рівні реалізації освітньої програми обумовлені "моделлю" випускника, призначенням і місцем закладу в освітньому просторі міста, району, мікрорайону.

Перед закладом поставлені такі цілі освітнього процесу:

- забезпечення засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, базової середньої освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- забезпечення наступності освітніх програм усіх рівнів;
- створення основи для адаптації учнів до життя в суспільстві, для

- усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формування позитивної мотивації учнів до навчальної діяльності;
  - забезпечення соціально-педагогічних відносин, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів;
  - підвищення кваліфікації педагогічних працівників шляхом своєчасного та якісного проходження курсів перепідготовки;
  - проведення атестації та сертифікації педагогів;
  - цілеспрямоване вдосконалення навчально-матеріальної бази закладу;
  - забезпечення якісного виконання освітньої програми в умовах змішаної (очної та дистанційної) форми навчання або дистанційного навчання під час введення воєнного стану в Україні.

РОЗДІЛ II. РЕГЛАМЕНТ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА СТРУКТУРА 2023/2024 НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

1. СТРУКТУРА 2023/2024 НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 липня 2023 року № 782 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні» освітній процес у 2023/2024 навчальному році розпочнеться в День знань 1 вересня і триватиме до 28 червня 2024 року.

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» на період тривалості воєнного стану призупиняється дія положення частини третьої статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» в частині тривалості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти не менше 175 навчальних днів. 2023/2024 навчальний рік може тривати більше або менше 175 днів.

День знань – 01.09.2023

Навчальні заняття:

I семестр: 01.09.2023 - 22.12.2023;

II семестр: 08.01.2024 - 30.05.2024.

Канікули:

- осінні: 30.10.2023 – 05.11.2023;
- зимові: 23.12.2023 - 07.01.2024;
- весняні: 25.03.2024 – 31.03.2024.

У закладі освіти щоденно о 9 годині 00 хвилин проводиться загальнонаціональна хвилина мовчання за співвітчизниками, загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України (стаття 2 Указу Президента України № 143 від 16 березня 2022 року «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України», лист Міністерства освіти і Науки України від 16.03.2022 №1/3472-22).

Тривалість та структура навчального року визначається закладом освіти з урахуванням навчального часу на проведення державної підсумкової атестації, додаткових консультацій для усунення прогалин у навчанні.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У 2023/2024 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі.

Відповідно до рішення сесії Дніпровської міської ради VIII скликання від 19.07.2023 року № 65/39 освітній процес в закладах загальної середньої освіти, підпорядкованих департаменту гуманітарної політики Дніпровської міської ради, з 01.09.2023 року буде організований за змішаною (очною та дистанційною) формою навчання.

Відповідно до заяв батьків здобувачів освіти організовано також дистанційну та індивідуальну форму навчання (педагогічний патронаж, сімейна (домашня) форма навчання, екстернат).

Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації у місті.

Освітній процес у закладі організований таким чином, що не призводить до перевантаження учнів та має безпечні, нешкідливі та здорові умови здобуття освіти. Розклад навчальних занять, розподіл навчального навантаження протягом тижня, тривалість навчальних занять і перерв між ними здійснюється відповідно до вимог Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (затверджений наказом МОЗ України 25 вересня 2020 року № 2205, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 року за № 1111/35394).

Тривалість офлайн уроків встановлено наступним чином:

- у 1-х класах – 35 хвилин;
- у 2-4-х класах – 40 хвилин;
- у 5-9-х класах – 45 хвилин.

Відповідно до наказу МОЗ України від 01.08.2022 № 1371 в умовах воєнного стану, для учнів, які перебуваючи за **кордоном** здобувають освіту у другу зміну, **заняття розпочинаються не пізніше 16:00 години.**

В умовах воєнного стану, для учнів **1-9 класів**, які здобувають освіту перебуваючи за **кордоном**, допускається організація дистанційної форми навчання у **другу зміну**. Це створить умови, щоб українські діти могли навчатися

в школах країни перебування та одночасно продовжувати здобуття освіти в Україні.

В умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації іншого характеру безперервна тривалість навчальних занять при організації **дистанційного навчання у синхронному форматі не може перевищувати** для учнів:

- **1-2 класів** - 2 навчальних занять по 30 хвилин або 3 - по 20 хвилин (решта часу – робота з паперовими носіями чи виконання вправ);
- **3-4 класів** - 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 - по 30 хвилин, або 4 - по 20 хвилин (решта часу – робота з паперовими носіями чи виконання вправ);
- **5-6 класів** - 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 - по 35 хвилин, або 4 - по 25 хвилин (решта часу – робота з паперовими носіями чи виконання вправ);
- **7-9 класів** - 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 - по 40 хвилин, або 4 - по 30 хвилин, або 5 - по 25 хвилин (решта часу – робота з паперовими носіями чи виконання вправ).

Тривалість виконання домашніх завдань учнями у позанавчальний час становить не більше 1 години у 3-5-х класах, 1,5 години - у 6-9-х класах.

Заклад забезпечує оптимальні умови освіти, відпочинку, проектно-дослідницької діяльності та екскурсійно-краєзнавчої роботи.

Крім різних форм обов'язкових навчальних занять, у закладі проводяться індивідуальні, групові, факультативні та інші позакласні заняття та заходи, що передбачені окремим розкладом і спрямовані на задоволення освітніх інтересів учнів та на розвиток їх творчих здібностей, нахилів і обдаровань.

Відповідно до статті 12 розділу II Закону України «Про освіту» навчальний рік закінчується проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової, базової середньої школи, яка може здійснюватися в різних формах, визначених законодавством.

Зарахування, відрахування та переведення здобувачів освіти здійснюється відповідно до Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказів Міністерства освіти і науки України № 621 від 08.05.2019, № 268 від 01.03.2021), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за №924/27369.

РОЗДІЛ III. РІВНІ ОСВІТИ

Початкова освіта - перший рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом початкової освіти.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Базова середня освіта - другий рівень повної загальної середньої освіти, який окреслює підходи до планування й організації закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової загальної середньої освіти.

Освітній процес організовується за такими циклами:

- перший цикл початкової освіти - адаптаційно-ігровий (1-2 роки навчання);
- другий цикл початкової освіти - основний (3-4 роки навчання);
- перший цикл базової середньої освіти - адаптаційний (5-6 роки навчання);
- другий цикл базової середньої освіти - базове предметне навчання (7-9 роки навчання).

РОЗДІЛ IV. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Місцевий орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування закріплюють за школою відповідну територію обслуговування і до початку навчального року беруть на облік учнів, які мають її відвідувати.

Зарахування учнів до закладу освіти здійснюється на основі чинних нормативно-правових актів.

Навчання за освітньою програмою **базової середньої освіти** можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

РОЗДІЛ V. ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ЗА РІВНЕМ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

1. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА 1-4 КЛАСІВ

Основою для розроблення освітньої програми є Державний стандарт початкової освіти та Типові освітні програми, затверджені Міністерством освіти і науки України.

Метою освітньої програми є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Програма визначає загальний обсяг навчального навантаження на тиждень, забезпечує взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором, їх інтеграцію та логічну послідовність вивчення які будуть подані в рамках навчальних планів.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності:

1. Вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2. Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3. Математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4. Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5. Інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6. Екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного

природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7. Інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечно та етично використовувати засоби інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8. Навчання впродовж життя, що передбачає опанування вміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9. Громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10. Культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11. Підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях і зумовлюють формування ставлення до них. Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння, як читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами. Компетентності здобувачів освіти визначено за такими освітніми галузями, які забезпечують формування всіх ключових компетентностей.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, вміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному,

формульованню оцінюванню.

Навчальні досягнення здобувачів у 3-4 класах підлягають формульованню та підсумковому (тематичному і завершальному) рівневу оцінюванню.

1.1. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН 1-4 КЛАСІВ

Навчальний план на 2023/2024 навчальний рік складено відповідно до вимог Закону України «Про освіту»; постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти».

Навчальний план на 2023/2024 навчальний рік розроблено на основі

- типової освітньої програми для учнів 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743),
- типової освітньої програми для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743),
- типових навчальних планів 1-11 класів закладів загальної середньої освіти, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України», затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 03.02.2021 № 140.

Навчальний план КЗО «СЗШ № 45» ДМР охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову, в якій передбачено збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової, упровадження курсів за вибором, факультативів, індивідуальних та групових занять.

Повноцінність загальної середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної частин робочого навчального плану. З метою забезпечення виконання Державного стандарту освіти забезпечено викладання предметів інваріантної складової, що визначені Типовими навчальними планами для кожного класу, в повному обсязі.

При розподілі годин варіативної складової робочого навчального плану враховано, що гранично допустиме навантаження вираховується на одного учня, а уроки фізичної культури не враховуються при визначенні цього показника.

Години, відведені на викладання варіативної складової, розподілені таким чином:

- в 1-А класі збільшено години на вивчення англійської мови (3 години на тиждень);
- в 1-Б, 1-В класах збільшено години на вивчення математики (5 годин на тиждень);
- в 2-А класі збільшено години на вивчення інтегрованого предмету «Я пізнаю світ» (9 годин на тиждень);
- в 2-Б, 2-В класах збільшено години на вивчення математики (5 годин на тиждень);
- в 3-А класі збільшено години на вивчення інтегрованого предмету «Я пізнаю світ» (9 годин на тиждень);

- в 3-Б, 3-В класах збільшено години на вивчення української мови та літератури (8 годин на тиждень);
- в 4-А класі збільшено години на вивчення інтегрованого предмету «Я пізнаю світ» (9 годин на тиждень);
- в 4-Б, 4-В, 4-Г класах - збільшено години на вивчення української мови та літератури (8 годин на тиждень).

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН I ступінь

1-А, 2-А, 3-А, 4-А класи – наказ МОН України від 03.02.2021 № 140, додаток 2, Типовий навчальний план 1-4 класів загальної середньої освіти, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України»

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин на тиждень			
		1-А	2-А	3-А	4-А
Мовно-літературна	Українська мова	6	6	6	6
	Іноземна мова (англійська)	2 + 1	3	3	3
Математична	Математика	3	4	4	4
Мовно-літературна	Я пізнаю світ	8	8+1	8+1	8+1
Математична					
Природнича					
Соціальна і здоров'язбережувальна					
Громадянська та історична					
Технологічна					
Фізкультурна					
Мистецька					
Інформатична	Інформатика	-	-	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	2	2	2	2
Мистецька	Мистецтво	1	1	1	1
Усього		20+3	22+3	23+3	23+3
Додаткові години для вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження учня		20	22	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіантної складових, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23	25	26	26

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

I ступінь

1-Б, 1-В, 2-Б, 2-В класи – наказ МОН України від 12.08.2022 № 743, Типова освітня програма для учнів 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень			
	<i>1-Б</i>	<i>1-В</i>	<i>2-Б</i>	<i>2-В</i>
Інваріантний складник				
Мовно-літературна, у тому числі:	9	9	10	10
Українська мова та література	7	7	7	7
Іноземна мова (англійська)	2	2	3	3
Математична	4+1	4+1	4+1	4+1
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язберезувальна галузі)	3	3	3	3
Технологічна	1	1	1	1
Інформатична			1	1
Мистецька	2	2	2	2
Фізкультурна	3	3	3	3
Усього	20 + 3	20 + 3	22 + 3	22 + 3
Варіативний складник				
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	1	1
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	23	23	25	25
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження здобувача освіти	20	20	22	22

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

I ступінь

3-Б, 3-В класи – наказ МОН України від 12.08.2022 № 743, Типова освітня програма для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень	
	3-Б	3-В
Інваріантний складник		
Мовно-літературна, у тому числі:	10+1	10+1
Українська мова та література	7+1	7+1
Іноземна мова (англійська)	3	3
Математична	5	5
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	3	3
Технологічна	1	1
Інформатична	1	1
Мистецька	2	2
Фізкультурна	3	3
Усього	23 + 3	23 + 3
Варіативний складник		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	26	26
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження здобувача освіти	23	23

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

I ступінь

4-Б, 4-В, 4-Г класи – наказ МОН України від 12.08.2022 № 743, Типова освітня програма для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень		
	4-Б	4-В	4-Г
Інваріантний складник			
Мовно-літературна, у тому числі:	10+1	10+1	10+1
Українська мова та література	7+1	7+1	7+1
Іноземна мова (англійська)	3	3	3
Математична	5	5	5
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	3	3	3
Технологічна	1	1	1
Інформатична	1	1	1
Мистецька	2	2	2
Фізкультурна	3	3	3
Усього	23 + 3	23 + 3	23 + 3
Варіативний складник			
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	1
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	26	26	26
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження здобувача освіти	23	23	23

Примітка: години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

1.2. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість, можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін визначено у типовому навчальному плані.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Навчальний план укладено за такими освітніми галузями:

мовно-літературна - включає українську мову та літературу, іноземну мову (англійська);

математична - спрямована на формування математичної та інших ключових компетентностей;

природнича - має на меті формування компетентностей в галузі природничих наук, основи наукового світогляду, становлення відповідальної природоохоронної поведінки у навколишньому світі;

технологічна - формування компетентностей в галузі техніки і технологій, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій; інформативна - формування інформаційно-комунікаційної компетентності, здатності до розв'язання проблем з використанням цифрових пристроїв для розвитку, самовираження, здобуття навичок безпечної діяльності в інформаційному суспільстві;

соціальна і здоров'язбережувальна - формування соціальної компетентності, активної громадянської позиції, підприємливості, розвиток самостійності, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших;

громадянська та історична - формування громадянської та інших компетентностей, готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів;

мистецька - формування цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження, поваги до національної та світової мистецької спадщини;

фізкультурна - формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок.

Індекси освітніх галузей:

Мовно-літературна, у тому числі:

Рідномовна освіта (українська мова та література; мови та літератури корінних народів та національних меншин) (МОВ¹)

Іношомовна освіта (ІНО)

Математична (МАО)

Природнича (ПРО)

Технологічна (ТЕО)

Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО)

*Громадянська та історична (ГІО)
Мистецька (МІО)
Фізкультурна (ФІО)*

1.3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної галузі.

МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРНЕ ЧИТАННЯ

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
Змістова лінія «Взаємодіємо усно»	
<p>з увагою <i>сприймає</i> усні репліки співрозмовника, <i>доречно реагує</i> на них; <i>виконує</i> навчальні та ігрові дії відповідно до прослуханої інструкції; <i>слухає й розуміє</i> коротке монологічне висловлення; <i>відповідає на запитання</i> за змістом прослуханого (<i>хто? що? де?коли? як?</i>) <i>розповідає</i>, про що мовиться в тексті, який прослуховувався <i>ділиться</i> своїми почуттями та емоціями від почутого; <i>розповідає</i>, що зацікавило в усному повідомленні; <i>відтворює</i> по ролях (з учнями або вчителем) діалог із прослуханих казок, розповідей <i>вступає</i> в діалог на теми, які викликають зацікавлення; <i>самостійно формулює</i> репліки (запитання) до співрозмовника за змістом попередньо підготовленої короткої бесіди на добре знайому тему <i>уважно слухає</i> співрозмовника й <i>адекватно відповідає</i> на його запитання; <i>користується</i> формулами мовленнєвого етикету в ситуаціях навчального та побутового спілкування (вітання, прощання, вибачення, подяка, звернення з проханням); <i>дотримується</i> правил спілкування з людьми різного віку; <i>використовує</i> відповідно до ситуації спілкування несловесні засоби (жести, міміка тощо); <i>регулює</i> дихання, силу голосу і темп мовлення у процесі спілкування; <i>повторює</i> услід за вчителем зразок зв'язного висловлення (обсягом 2-3 речення) зі збереженням його змісту та інтонаційних особливостей <i>переказує</i> знайому казку, короткий прослуханий текст з опорою на подані малюнки, словосполучення, запитання, план; <i>самостійно будує</i> коротке зв'язне висловлення за поданим початком, малюнком (ілюстрацією, серією малюнків), на основі прослуханого тексту або випадку з життя</p>	<p>Сприймання усної інформації.</p> <p>Аналіз та інтерпретація (розкриття змісту) почутого.</p> <p>Оцінювання усної інформації.</p> <p>Практичне оволодіння діалогічною формою мовлення, етикетними нормами культури спілкування.</p>

	Створення усних монологічних висловлень
Змістова лінія «Читаємо»	
<p><i>читає вголос</i> доступні тексти переважно цілими словами (окремі слова ускладненої структури – складами); <i>виявляє</i> у процесі читання <i>розуміння</i> значень більшості слів, <i>звертає увагу</i> на незнайомі слова, запитує у дорослих їх значення; <i>правильно інтонує</i> речення, у кінці яких стоять різні розділові знаки (після попередньої підготовки); <i>читає і називає</i> нескладні за змістом і формою фольклорні та літературні тексти (загадка, лічилка, казка, вірш, оповідання); <i>виділяє</i> в структурі тексту заголовки; <i>пояснює</i> зв'язок заголовка та ілюстрацій зі змістом твору (у прозорих випадках); <i>виявляє розуміння</i> фактичного змісту невеликих за обсягом і нескладних текстів: <i>пояснює</i>, яка подія відбулася, <i>називає</i> персонажів твору, <i>відповідає на запитання</i> за змістом прочитаного; <i>пояснює</i>, якими словами в тексті автор описує характер героя, його зовнішність, передає красу природи і т. ін. (з допомогою вчителя); <i>переказує</i> близько до змісту прочитаний твір чи окремі його епізоди з опорою на ілюстрації, запитання вчителя; <i>висловлює власне ставлення</i> до прочитаного: хороший / поганий вчинок, хто сподобався / не сподобався в творі, які епізоди найбільше запам'яталися, вразили; <i>читає по ролях</i> діалоги з казок, оповідань, віршів (після попередньої підготовки); <i>має уявлення</i> про найважливіші джерела інформації: дитячі книжки, журнали, енциклопедії, телебачення, бібліотека, Інтернет; <i>розрізняє</i> вербальну і візуальну інформації в тексті; <i>знаходить</i> за завданням учителя потрібну візуальну інформацію в дитячій книжці, дитячому журналі, пояснює її зміст; <i>знаходить і називає</i> елементи дитячої книжки (прізвище автора, заголовки, ілюстрації), спираючись на них, <i>висловлює</i> здогади, про що може розповідатися в книжці (творі);</p>	<p>Формування і розвиток навички читання. Сприймання і практичне розрізнення художніх текстів. Аналіз та інтерпретація змісту тексту. Формування рефлексивного досвіду за змістом прочитаного. Ознайомлення з різними джерелами та видами інформації. Робота з дитячою книжкою. Орієнтовний зміст літературного матеріалу: <i>дитяча література в авторській, жанрово-тематичній різноманітності</i>: – твори усної народної творчості (казки, лічилки, загадки, скороговки, пісеньки та ін.), – доступні віку художні твори відомих письменників України та зарубіжжя на актуальні теми для дітей: літературні казки, оповідання, вірші, комікси;</p>

<p><i>розрізняє</i> дитячі книжки казок, оповідань, віршів у виданнях з чітковираженим поліграфічним оформленням (ілюстраціями, заголовком, графічним представленням тексту); <i>дотримується правил</i> збереження книжки та гігієни читання (підкерівництвом дорослого); <i>пояснює</i> свої читацькі вподобання (яким темам надає перевагу);<i>відповідає</i> на запитання, про що (про кого) любить читати; <i>називає</i> своїх улюблених літературних героїв</p>	<p>– науково-художні дитячі тексти; – дитяча періодика; <i>теми дитячого читання:</i> про Батьківщину, сім'ю, живу й неживу природу, дітей, шкільне життя, дружбу, пригоди, винаходи, фантастика та ін.</p>
Змістова лінія «Взаємодіємо письмово»	
<p><i>називає і розбірливо пише</i> всі рукописні малі й великі літери українського алфавіту, дотримуючись графічних, технічних, гігієнічних вимог; <i>розрізняє</i> друковане і рукописне письмо; <i>списує</i> слова і речення з друкованого і рукописного тексту; <i>пише</i> під диктування слова, речення з 3-4 слів; <i>добирає й записує</i> назву малюнка, заголовок до тексту (з допомогою вчителя); <i>складає й записує</i> речення за ілюстрацією, життєвою ситуацією(самостійно та з допомогою вчителя); <i>дотримується</i> культури оформлення письмових робіт; <i>перевіряє</i> написане; <i>виявляє і виправляє</i> недоліки письма (графічні, орфографічні, пунктуаційні) самостійно чи з допомогою вчителя</p>	<p>Формування і розвиток навички письма.</p> <p>Створення власних письмових висловлень.</p> <p>Перевірка письмових робіт</p>
Змістова лінія «Досліджуємо медіа»	
<p><i>сприймає</i> зміст і форму простих медіа продуктів (малюнки, світлини, комікси, дитячі журнали, мультфільми тощо), бере участь в їх обговоренні; <i>бере участь</i> в обговоренні змісту і форми медіа продуктів; <i>розповідає</i> про свої враження від прослуханих/переглянутих медіа продуктів</p>	<p>Робота з медіа продукцією</p>

Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища»

має уявлення про мовні звуки; розрізняє голосні і приголосні звуки за звучанням та способом вимовляння; правильно вимовляє тверді й м'які, дзвінкі й глухі приголосні звуки; відтворює ланцюжок звуків у почутому слові (без явищ асиміляції); пояснює зміну значення слова в результаті заміни одного зі звуків; має уявлення про букви, розрізняє звуки і букви; позначає мовні звуки буквами на письмі; правильно записує слова, вимова й написання яких збігаються; правильно позначає на письмі м'якість приголосних звуків; відтворює алфавітні назви букв; має уявлення про склад, вимовляє слова по складах; пояснює співвідношення між звуками і буквами у складі, слові; поділяє на склади слова під час переносу їх частин в інший рядок; має уявлення про наголос, визначає на слух склад, який вимовляється з більшою силою голосу; розрізняє наголошений і ненаголошені склади в слові; правильно наголошує загальноживані слова; пояснює залежність значення слова від зміни наголосу в ньому (в окремих випадках); має уявлення про номінативну функцію слова; співвідносить слово і зображення відповідного предмета, дії, ознаки, числа; розрізняє близькі й протилежні за значенням слова; розпізнає слова, які мають кілька значень; доповнює тематичні групи слів; встановлює відповідність між родовою і видовими назвами;

упізнає і розрізняє слова – назви предметів, ознак, дій, чисел, службові слова (з допомогою вчителя); ставить до слів питання хто? що? який? яка? яке? які? щоробить? що роблять? скільки? (з допомогою вчителя);

має уявлення про речення; розпізнає речення за графічними орієнтирами (велика буква на початку, розділовий знак у кінці);

Дослідження мовних звуків, правильна їх вимова.

Позначення звуків буквами.

Вправлення у поділі слів на склади.

Дослідження ролі наголосу в словах.

Спостереження за лексичним значенням слів.

Ознайомлення зі словами – назвами предметів, ознак, дій, чисел, службовими словами.

Дослідження і конструювання речень.

<p><i>визначає</i> кількість слів у реченні, яке складається з 1-4 слів; <i>інтонаційно правильно вимовляє</i> (читає) розповідні, питальні й окличні речення і відповідно <i>оформлює</i> їх на письмі (використовує відповідні розділові знаки); <i>дотримується</i> правила вживання великої літери на початку речення; <i>доповнює</i> речення 1-2 словами за змістом; <i>складає</i> речення за малюнком, з поданих слів, на задану тему; <i>має</i> уявлення про текст (практично відрізняє його від речення); <i>добирає</i> заголовок до тексту (з допомогою вчителя); <i>визначає</i> кількість речень у тексті (з 2-4 речень), <i>виявляє</i> їх межі за графічними орієнтирами</p>	<p>Дослідження тексту.</p>
--	----------------------------

**МАТЕМАТИЧНА ГАЛУЗЬ
МАТЕМАТИКА**

<p style="text-align: center;">Очікувані результати навчання здобувачів освіти</p>	<p style="text-align: center;">Зміст навчання</p>
Числа, дії з числами. Величини	
<p><i>відтворює</i> послідовність чисел у межах сотні;</p> <p><i>читає</i> і <i>записує</i> числа,</p> <p><i>утворює</i> числа різними способами;</p> <p><i>визначає</i> десятки й одиниці у складі двоцифрового числа;</p> <p><i>порівнює</i> числа різними способами;</p> <p><i>виконує</i> додавання та віднімання на основі нумерації чисел;</p> <p><i>розуміє</i> сутність арифметичних дій додавання і віднімання;</p> <p><i>прогнозує</i> результат додавання та віднімання; <i>володіє</i> навичками додавання і віднімання одноцифрових чисел у межах 10; <i>використовує</i> у мовленні назви компонентів та результатів арифметичних дій додавання і віднімання; <i>коментує</i> виконання обчислень; <i>знаходить</i> число, яке на кілька одиниць більше (менше) за дане; <i>розуміє</i> сутність різницевого порівняння чисел; <i>знаходить</i>, на скільки одне число більше або менше за інше;</p>	<p>Числа 1 – 10. Число 0. Десяток. Числа 11 – 100.</p> <p>Арифметичні дії додавання і віднімання. Додавання і віднімання чисел у межах 10.</p> <p>Назви компонентів та результатів додавання і віднімання.</p> <p>Збільшення (зменшення) числа на кілька одиниць. Різницева порівняння.</p>

<p><i>користується</i> в обчисленнях переставним законом додавання; <i>встановлює</i> взаємозв'язок між діями додавання і віднімання, <i>використовує</i> його під час обчислень; <i>визначає</i> невідомий компонент дії додавання і <i>знаходить</i> його значення; <i>вимірює</i> і <i>порівнює</i> величини: довжину, масу, місткість; <i>використовує</i> короткі позначення величин (сантиметр – см, дециметр – дм, метр – м); маси (кілограм – кг); місткості (літр – л); часу (година – год, доба, тиждень); <i>додає</i> і <i>віднімає</i> іменовані числа, подані в одних одиницях величини; <i>користується</i> інструментами й допоміжними засобами для вимірювання величин; <i>користується</i> годинником (у межах цілих годин) і календарем для відстеження подій у своєму житті, спостережень у природі тощо; <i>оперує</i> грошима в уявному (ігровому) процесі купівлі-продажу, <i>використовує</i> їх короткі позначення (гривня – грн, копійка – к.)</p>	<p>Переставний закон додавання.</p> <p>Взаємозв'язок між додаванням і відніманням. Знаходження невідомого доданка.</p> <p>Величини: довжина, маса, місткість, час.</p> <p>Гроші</p>
Вирази, рівності, нерівності	
<p><i>читає</i> і <i>записує</i> математичні вирази: сума і різниця; <i>обчислює</i> значення виразів на 1 – 2 дії; <i>встановлює</i> відношення рівності й нерівності між числами й числовими виразами</p>	<p>Сума. Різниця. Вирази на 1 – 2 дії. Числові рівності і нерівності.</p>
Геометричні фігури	
<p><i>розпізнає</i> геометричні фігури за істотними ознаками; <i>співвідносить</i> реальні об'єкти з моделями та зображеннями геометричних фігур; <i>моделює</i> геометричні фігури; <i>вимірює</i> довжину відрізка; <i>креслить</i> відрізки заданої довжини</p>	<p>Трикутник, чотирикутник, квадрат, круг. Точка, пряма, промінь, відрізок, ламана. Куб, куля, циліндр, конус, піраміда.</p>
Математичні задачі і дослідження	
<p><i>розв'язує</i> прості сюжетні задачі, які є моделями реальних ситуацій; <i>створює</i> допоміжну модель задачі різними способами; <i>оцінює</i> з допомогою вчителя правильність розв'язання задачі; <i>складає</i> прості сюжетні задачі; <i>виконує</i> елементарні дослідження математичних закономірностей з допомогою вчителя</p>	<p>Прості сюжетні, в тому числі компетентнісно-зорієнтовані задачі.</p> <p>Навчальні дослідження</p>

Робота з даними	
<p><i>читає</i> дані, вміщені на схематичному рисунку, в таблиці; <i>вносить</i> дані до схем; <i>користується</i> даними під час розв'язування практично зорієнтованих задач і в практичних ситуаціях.</p>	<p>Виділення і впорядкування даних за певною ознакою.</p>
<p>Додаткові теми: Ознаки і властивості об'єктів. Спільні та відмінні ознаки, істотні ознаки. Об'єднання об'єктів у групу за спільною ознакою (узагальнення). Розбиття групи об'єктів на підгрупи за спільною ознакою (класифікація). Додавання і віднімання двоцифрових чисел без переходу через розряд. Заміна більших одиниць величини меншими. Заміна менших одиниць величини більшими. Використовує співвідношення між одиницями величини при виконанні математичних та практичних завдань. Істинні та хибні (правильні і неправильні) висловлювання. Симетрія в геометричних фігурах. Коло. Моделювання змісту завдань за допомогою рисунків, графів, таблиць. Прості задачі на знаходження невідомого зменшуваного, від'ємника. Задачі на знаходження суми трьох доданків. Задачі з логічним навантаженням. Лінійні діаграми, таблиці.</p>	

**ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА,
СОЦІАЛЬНА ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА,
ПРИРОДНИЧА ОСВІТНІ ГАЛУЗІ
«Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»**

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
Людина	
<p><i>усвідомлює</i> людину як частину природи і суспільства, її відмінності від інших живих істот; <i>розповідає</i> про себе, називає адресу проживання; <i>складає</i> словесний портрет «Який (яка) Я», «Чим відрізняюсь від інших», «Що я вмію», «Чого хочу навчитись»; <i>володіє</i> найпростішими гігієнічними навичками, навичками самообслуговування; <i>описує</i> можливі ризики для життя і здоров'я вдома, у школі, на вулиці; <i>розуміє</i> переваги акуратності, доброзичливості, чесності; <i>досліджує</i> свій організм</p>	<p>Людина – частина природи і суспільства. Пізнання себе, своїх можливостей; місце проживання, безпечна поведінка вдома і на вулиці. Органи чуття. Турбота про органи тіла, гігієнічні навички. Спостереження в довкіллі. Організація досліджень.</p>

Людина серед людей	
<i>цікавиться</i> минулим своєї сім'ї; <i>розрізняє</i> минуле, сучасне, майбутнє (було – є – буде);	Сім'я, школа. Поведінка в сім'ї, школі, громадських місцях. Моральні норми.
<i>знає</i> склад сім'ї, імена членів сім'ї, де працюють батьки, хто вони за професією; <i>знає</i> , хто працює в школі; <i>має</i> уявлення про свої обов'язки як школяра, правила поведінки на уроці, на перерві; <i>доречно вживає</i> слова етикету (вітання, прохання, прощання, звертання, подяки, вибачення); <i>доброзичливо спілкується</i> з іншими в спільній діяльності; <i>розрізняє</i> вчинки, дає їм оцінку з погляду моральності; <i>має</i> уявлення про необхідність доброзичливого і уважного ставлення до старших; <i>використовує</i> правила культурної поведінки в громадських місцях, що ґрунтуються на врахуванні інтересів інших	Навички співжиття і співпраці Стандарти поведінки в суспільстві. Поведінка в громадських місцях (транспорті, на вулиці, в храмі, в театрі, в бібліотеці). Моральні якості (доброзичливість, правдомовність, щирість, подільчивість). Спостереження в довкіллі. Організація досліджень. Розв'язання ситуацій морального вибору.
Людина в суспільстві	
<i>знає</i> назву країни, її столицю; <i>має</i> уявлення про зміст символів держави (прапор, герб, гімн, українська мова), історичні пам'ятки свого краю; <i>виявляє</i> зв'язки між людьми в суспільстві (хто про кого дбає, значення праці людей для добробуту країни); <i>орієнтується</i> у найближчому просторі; <i>долучається</i> до корисних справ громади	Громадянські права та обов'язки як члена суспільства. Пізнання історії свого краю, символів держави. Спостереження в довкіллі. Організація досліджень.
Людина і світ	
<i>має</i> уявлення про різноманітність людей у світі, називає деякі країни; <i>усвідомлює</i> необхідність доброзичливого ставлення до інших країн та народів, <i>цікавиться</i> відповідною інформацією; <i>наводить</i> приклади виробів, які допомагають людині в побуті, приклади винаходів людства	Толерантне ставлення до різноманітності культур, звичаїв народів, які проживають в Україні та за її межами. Досліди, спостереження в природі. Рукотворні тіла, матеріали та їх властивості. Винаходи людства та їх вплив на життєдіяльність людини.

Людина і природа	
<p><i>розпізнає</i> тіла неживої і живої природи, рукотворні об'єкти;</p> <p><i>розуміє</i> значення сонячного світла і тепла на Землі;</p> <p><i>має уявлення</i> про повітря, воду, ґрунт, їх властивості, про різноманітність живих організмів,</p> <p><i>розповідає</i> про добові та сезонні зміни в природі,</p> <p><i>усвідомлює</i> причини їх повторюваності;</p> <p><i>групує</i> об'єкти природи за однією ознакою;</p> <p><i>встановлює</i> найпростіші взаємозв'язки в живій і неживій природі, між живими організмами і навколишнім середовищем, між природними умовами та господарською діяльністю людей;</p> <p><i>розуміє</i> цінність природи для життя людей, залежність якості життя людей від стану навколишнього середовища;</p> <p><i>обирає</i> у найближчому оточенні те, що цікаво дослідити;</p> <p><i>досліджує</i> об'єкти природи, використовуючи доступне обладнання (лупу, термометр, компас, лінійку тощо);</p> <p><i>використовує</i> різні джерела для пошуку інформації про довкілля;</p> <p><i>розпізнає</i> рукотворні тіла у найближчому оточенні;</p> <p><i>називає</i> матеріали (деревина, гума, папір, метал тощо), з яких виготовляють рукотворні тіла;</p> <p><i>дотримується правил</i> поведінки в природі, та <i>пояснює</i> їх іншим;</p> <p><i>бере посильну участь</i> в природоохоронній діяльності</p>	<p>Що належить до природи. Жива і нежива природа. Сонце і його вплив на живу і неживу природу. Спостереження за рослинами, тваринами, явищами природи та діяльністю людей у різні пори року. Дослідження властивостей тіл природи. Рукотворні тіла, матеріали та їх властивості. Винаходи людства та їх вплив на життєдіяльність людини. Охорона і збереження природи.</p>

ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ ДИЗАЙН І ТЕХНОЛОГІЇ

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст освіти
Інформаційно-комунікаційне середовище	
<p><i>спостерігає</i> за природними об'єктами;</p> <p><i>збирає</i> і <i>заготовляє</i> природні матеріали;</p> <p><i>дотримується</i> правил внутрішнього розпорядку, безпеки праці та санітарних норм під час занять;</p> <p><i>організовує</i> робоче місце;</p> <p><i>виготовляє</i> поетапно вироби з природних матеріалів за зображеннями або творчим задумом з допомогою дорослих;</p>	<p>Природне середовище України. Природні матеріали рідного краю. Правила внутрішнього розпорядку, безпеки праці та санітарних норм під час занять.</p>

<p><i>розрізняє</i> вироби декоративно-прикладного мистецтва;</p> <p><i>описує</i> приклади виробів з різних джерел інформації (підручник, фотографії, каталоги, посібники, Інтернет-ресурси, музеї, фільми, мультфільми та ін.); <i>називає</i> та <i>обговорює</i> матеріали, корисність та естетичну цінність різних виробів у групі;</p> <p><i>розпізнає</i> матеріали для моделювання, конструювання та виготовлення виробів візуально та на дотик;</p> <p><i>пояснює</i> доцільність використання матеріалів вторинної переробки для збереження природних ресурсів (водоймищ, лісу, тварин, корисних копалин тощо);</p> <p><i>розрізняє</i> основні креслярські інструменти, лінії, види графічних зображень;</p> <p><i>читає</i> елементарні графічні зображення;</p> <p><i>складає</i> пласкі та об'ємні геометричні форми, вироби з деталей конструкторів або інших готових елементів (архітектурні споруди, транспортні засоби, роботи та ін.) з допомогою дорослих, самостійно, в парі або в групі</p>	<p>Організація робочого місця.</p> <p>Матеріали, інструменти та пристосування.</p> <p>Вироби з природних матеріалів.</p> <p>Приклади виробів декоративно-прикладного мистецтва (витинанка, гончарство, ткацтво, різьблення, писанкарство, аплікація, вишивка та ін.).</p> <p>Види матеріалів (папір, картон, пластилін, полімерна глина, солоне тісто, нитки, дріт, пластикта ін.).</p> <p>Елементи графічної грамоти.</p> <p>Види конструкторів, навчальних наборів (LEGO, мозаїка, конструктор із дерева, металу, магнітний, банчемс та ін.)</p>
---	--

Середовище проектування

продукує ідеї для вибору особисто привабливого об'єкта праці;

вибирає обґрунтовано об'єкт праці із запропонованих з допомогою вчителя;

пояснює функціональну та естетичну цінність обраного для проектування і виготовлення виробу;

розглядає моделі, подібні обраному виробу (моделі-аналоги);

здійснює розмічання ліній на папері і картоні;

описує усно модель спроектованого виробу;

пояснює способи та види оздоблення власного виробу (стрічками, тасьмою, мереживом, лелітками, гудзиками, намистинами тощо);

добирає матеріали для моделювання, конструювання та виготовлення виробу, зокрема і вторинні (природні, штучні і синтетичні);

розрізняє традиційні і сучасні технології виготовлення виробів (аплікація, ліплення, писанкарство, квілінг тощо);

читає графічні зображення для поетапного виготовлення виробу з допомогою дорослих

Виявлення проблеми.

Обґрунтований вибір об'єкта праці для його проектування і виготовлення.

Дизайнерське проектування – моделювання та конструювання, зокрема з використанням макетних матеріалів (картон, пінопласт та ін.).

Графічні зображення для поетапного виготовлення виробу плоскої та об'ємної форми

Середовище техніки і технологій	
<p><i>працює</i> з ручними інструментами та пристосуваннями, дотримуючись безпечних прийомів праці та норм санітарії; <i>виготовляє</i> поетапно корисний й естетичний виріб за визначеною послідовністю самостійно або з допомогою дорослих; <i>розмічає</i> деталі на матеріалі за допомогою шаблонів або трафаретів та <i>вирізує</i> їх; <i>розміщує</i> деталі виробу на площині; <i>застосовує</i> нероз'ємні з'єднання (склеювання, причіплювання /пластилін, глина/ та ін.); <i>оздоблює</i> деталі виробу із використанням традиційних та сучасних технологій; <i>раціонально</i> використовує матеріали (папір, картон, пластилін, полімерна глина, солоне тісто, нитки, дріт, пластик та ін.), зокрема і вторинні з допомогою дорослих</p>	<p>Ручні інструменти та пристосування, органайзери.</p> <p>Виготовлення виробу за інструкційними картками з графічними зображеннями.</p> <p>Технологічні операції з матеріалами (згинання, складання, скручування, рвання, зібгання, різання, склеювання, зв'язування, ліплення тощо).</p> <p>Раціональне розмічання та обробка матеріалів</p>
Середовище соціалізації	
<p><i>пояснює</i> корисність та естетичність створеного виробу; <i>презентує</i> результати власної або колективної проектно-технологічної діяльності, обговорює їх з іншими; <i>долучається</i> спільно з батьками до благодійної діяльності в групах зі створеними виробами, зокрема для українських воїнів; <i>умотивовує</i> необхідність робити подарунки, допомагати іншим; <i>розрізняє</i> професії дорослих у сім'ї та родині в сфері матеріального і нематеріального виробництва; <i>виконує</i> трудові дії в побуті: доглядає за одягом та взуттям (зав'язування шалика, пояса, шнурків), домашніми тваринами, рослинами, ремонтує незначні пошкодження книг, іграшок, готує та сервірує нескладні страви (чай, канапка) за наочним прикладом та допомогою дорослих або спільно із старшими учнями</p>	<p>Соціальна цінність виконаного індивідуального або колективного проекту. Презентабельність та реклама.</p> <p>Діяльність в групах та середовищі. Благочинна діяльність для задоволення потреб оточуючих.</p> <p>Світ професій.</p> <p>Побутове самообслуговування</p>

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ
МИСТЕЦТВО**

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
Художньо-творча діяльність	
<p><i>співає</i> вокальні вправи, дитячі пісні (зокрема музичний фольклор) у відповідному настрої, характері;</p> <p><i>дотримується</i> правил співу (постава, дихання)</p> <p><i>створює</i> елементарний ритмічний супровід до пісні;</p> <p><i>виконує</i> пісні «у ролях», відтворюючи образ мімікою, пластикою рухів;</p> <p><i>відтворює</i> прості ритмічні послідовності (створені з половинних, четвертних та восьмих тривалостей);</p> <p><i>добирає</i> тембр інструменту (трикутники, бубни, барабан, сопілка, ксилофон тощо) для передачі відповідного образу;</p> <p><i>грає</i> в ансамблі прості композиції (трикутники, бубни, барабан, сопілка (за умови дотримання гігієни користування), ксилофон тощо);</p> <p><i>імпровізує</i> голосом (музичні, мовленнєві інтонації), на музичних інструментах;</p> <p><i>орієнтується</i> в поняттях музичної грамоти (нота, нотний стан, звук, тривалості (ціла, половинна, чверть, восьма), метр, розмір), має уявлення про запис нотного тексту);</p> <p><i>відтворює</i> прості форми предметів і об'єктів довкілля фарбами (акварель, гуаш), графічними та пластичними матеріалами;</p> <p><i>розміщує</i> пропорційні зображення, використовуючи всю площину аркуша;</p> <p><i>компонує</i> (з допомогою учителя) зображення у форматі (вертикальний, горизонтальний);</p> <p><i>створює</i> елементарний стрічковий візерунок, прості декоративні розписи;</p> <p><i>використовує</i> у роботі основні, похідні, теплі й холодні кольори;</p> <p><i>змішує та розбавляє</i> водою фарби для отримання різних відтінків кольорів;</p>	<p>Спів. Імпровізації голосом, пластикою, на музичних інструментах. Відтворення рухами характеру, темпу, ритму музики.</p> <p>Інсценізація пісень, створення театралізованих образів.</p> <p>Гра на музичних інструментах (трикутники, бубни, барабан, сопілка, ксилофон тощо): створення елементарного ритмічного супроводу до пісні, ритмічних послідовностей тощо.</p> <p>Знайомство з нотним записом (нотний стан, скрипковий ключ, ноти в межах I октави, тривалості звуків – ціла, половинна, чверть, восьма).</p> <p>Використання музичної діяльності для задоволення та поліпшення емоційного стану.</p> <p>Використання різних ліній, плям, форм, кольорів і їх відтінків для створення візуальних образів.</p> <p>Організація робочого місця.</p> <p>Створення зображень графічними матеріалами,</p>

<p><i>користується фарбами</i> (акварель, гуаш), олівцями (кольоровими, восковими), пластиліном, фломастерами, палітрою, пензлями, стеками, ножицями тощо;</p> <p><i>спостерігає</i> різноманітність і красу природних форм, рослин, птахів, тварин у навколишньому середовищі;</p> <p><i>досліджує</i> і виявляє цікаве, незвичайне у довкіллі;</p> <p><i>наводить приклади</i> геометричної подібності природних та штучних об'єктів;</p> <p><i>працює</i> (вирізує, конструює) з папером, з природнім матеріалом;</p> <p><i>дотримується</i> правил техніки безпеки;</p> <p><i>експериментує</i> з кольорами, лініями, формами тощо</p> <p><i>прикрашає</i> (за допомогою дорослого) середовище, в якому живе і навчається;</p> <p><i>виконує</i> нескладні ролі, етюди-наслідування;</p> <p><i>вправляється</i> над інтонацією мовлення, чіткістю дикції, виразністю міміки і жести, перевтілюючись у різних персонажів;</p> <p><i>розуміє</i> правила поведінки в театрі;</p> <p><i>рухається</i> в ритмі і темпі музики, <i>узгоджує</i> свої рухи з музичним супроводом (співом);</p> <p><i>орієнтується</i> у просторі;</p> <p><i>придумує</i> образи і <i>створює</i> їх знайомими засобами мистецької виразності;</p> <p><i>імпровізує</i> засобами пантоміми (міміка, жести);</p> <p><i>виконує</i> твори мистецтва (співає, малює, танцює, декламує тощо), які подобаються;</p> <p><i>називає</i> свої уподобання у мистецтві</p>	<p>фарбами. Елементарне компонування елементів композиції (площинної, об'ємної).</p> <p>Вирізування, конструювання з паперу.</p> <p>Робота з природними матеріалами.</p> <p>Елементарна стилізація форм оздоблювальних елементів різних видів декоративно-прикладного мистецтва (народна іграшка, розпис, витинанка, писанка тощо).</p> <p>Ліплення з пластичних матеріалів.</p> <p>Дотримання охайності та правил техніки безпеки.</p> <p>Дослідження довкілля, виявлення цікавих, незвичайних об'єктів для створення художніх образів.</p> <p>Прикрашення місця, де навчається, живе.</p> <p>Використання образотворчої діяльності для задоволення та поліпшення емоційного стану.</p>
<p>Сприймання та інтерпретація мистецтва</p>	
<p><i>сприймає</i> твір мистецтва та <i>висловлює</i> враження, добирає із запропонованих слів співзвучні особистим емоціям;</p> <p><i>визначає</i> темп (повільно, помірно, швидко);</p> <p>регістр (високий, середній, низький), динаміку (гучно, тихо), тембр (звучання хору та оркестру), характеризує мелодію;</p> <p><i>визначає</i> колорит (теплий, холодний) творів мистецтва та учнівських робіт;</p> <p><i>порівнює</i> музичні та візуальні образи;</p> <p><i>помічає</i> красу в довкіллі;</p>	<p>Сприймання творів різних видів мистецтва.</p> <p>Обговорення вражень, емоцій, які вони викликали. Добір із запропонованих слів-характеристик, що співзвучні особистим емоціям та враженням.</p>

<p><i>орієнтується</i> у видах театру (ляльковий, музичний) та кінематографу (кінофільм, мультфільм) <i>називає</i> твори мистецтва, що змінюють або передають його/її настрій</p>	<p>Визначення засобів виразності твору мистецтва. Знайомство з деякими видами театру та кіномистецтва. Використання творів різних видів мистецтва для отримання задоволення</p>
Комунікація через мистецтво	
<p><i>презентує</i> результати власної творчості (співає пісні, виконує танцювальні рухи, демонструє власні роботи з образотворчого мистецтва тощо); <i>бере участь</i> у колективному виконанні творчого задуму; у шкільних мистецьких заходах (концертах, виставках, інсценізаціях тощо), в обговореннях власних вражень від творів різних видів мистецтва, зокрема, змісту анімаційних фільмів, театральних вистав тощо; <i>дотримується</i> правил творчої співпраці <i>вербально описує</i> свій творчий задум; <i>визначає</i>, що вдалося, чи не вдалося у виконанні того, що було задумано</p>	<p>Презентація та характеристика власних творчих досягнень. Колективне виконання творчого задуму (оформлення класної кімнати, створення колективних художніх композицій тощо). Проведення шкільних мистецьких заходів (концертів, виставок, інсценізацій тощо).</p> <p>Ознайомлення і упровадження правил творчої співпраці, взаємодії, комунікації.</p>

ФІЗКУЛЬТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
Рухова діяльність	
<p><i>має уявлення</i> про фізичну культуру як сукупність різноманітних фізичних вправ, спрямованих на фізичний розвиток та зміцнення здоров'я людини; <i>розуміє</i> терміни з предмету «фізична культура»;</p>	<p>Фізична культура як сукупність різноманітних</p>

<p><i>пояснює</i> значення фізичних вправ для формування правильної постави;</p> <p><i>називає</i> життєво важливі способи пересування людини;</p> <p><i>виконує</i> організовуючі вправи: команди на шиккування в шеренгу, колону по одному, в коло; розмикання на інтервал; загально розвивальні вправи без предмета (імітаційного характеру) та з предметами; комплекс вправ ранкової гігієнічної гімнастики, присідання тощо;</p> <p><i>виконує</i> ходьбу на носках, на п'ятах, з високим підніманням стегна, у напівприсіді, у присіді, з різними положеннями рук, ходьбу «змійкою»; біг з високим підніманням стегна, із закиданням гомілок із зміною напрямку і різних вихідних положень; танцювальні кроки; танцювальні імпровізаційні вправи; лазіння по горизонтальній та похилій гімнастичній лаві; по гімнастичній стінці у різних напрямках; перелізання через перешкоду;</p> <p><i>виконує</i> вправи з малим м'ячем; вправи з великим м'ячем;</p> <p><i>володіє</i> елементарними навичками виконання стрибків: на місці на одній нозі, на двох ногах з просуванням уперед, назад, у присіді правим та лівим боком; стрибки в глибину; стрибки у висоту; стрибки у довжину з місця поштовхом однієї і двох ніг;</p> <p><i>виконує</i> вправи для розвитку фізичних якостей: сили – підтягування у висі лежачи та у висі (хлопці), згинання та розгинання рук в упорі лежачи від гімнастичної лави та від підлоги (хлопці); швидкості – повторний біг на 3–4х10 м; пришвидшення з різних вихідних положень; витривалості – біг почергово з ходьбою; пересування на лижах; нахили тулуба в різних напрямках у положенні стоячи, пружні нахили у положенні сидячи; “напівшпагат”, “шпагат”; координації – пересування по підвищеній і обмеженій за площиною опорі, “човниковий” біг 4х9 м, 3х10 м;</p>	<p>фізичних вправ, спрямованих на фізичний розвиток та зміцнення здоров'я людини.</p> <p>Терміни з предмету «фізична культура».</p> <p>Фізичні вправи – засіб формування правильної постави.</p> <p>Життєво важливі способи пересування людини.</p> <p>Культура рухів з елементами гімнастики: організовуючі вправи;</p> <p>Вправи для оволодіння навичками пересувань.</p> <p>Вправи для опанування навичок володіння м'ячем.</p> <p>Вправи для оволодіння навичками стрибків.</p> <p>Вправи для розвитку фізичних якостей.</p>
---	--

<p><i>виконує</i> загально розвивальні вправи без предметів на місці; вправи для верхніх кінцівок і плечового поясу; згинання та розгинання верхніх кінцівок, колові рухи руками у фронтальній та сагітальній площині; загально розвивальні вправи в русі: різновиди ходьби, бігу, стрибків; вправи на координацію; загально розвивальні вправи з предметами;</p> <p><i>виконує</i> пересування на лижах: організовуючі команди і прийоми, пересування, повороти;</p> <p><i>виконує</i> вправи у воді, плавання; *</p> <p><i>дотримується правил</i> безпечної поведінки для себе та однокласників у воді.</p>	<p>Вправи для формування постави і профілактики плоскостопості.</p> <p>Вправи для оволодіння навичками пересувань на лижах.</p> <p>Вправи для оволодіння навичками плавання. *</p> <p>Правила безпечної поведінки на воді.</p>
Ігрова та змагальна діяльність	
<p><i>бере участь</i> у рухливих іграх та естафетах, виконуючи різні ролі в процесі рухливих ігор;</p> <p><i>дотримується правил</i> безпечної поведінки для себе та однокласників у процесі рухової та змагальної діяльності.</p>	<p>Рухливі ігри та естафети.</p> <p>Правила безпечної поведінки в процесі рухової та змагальної діяльності.</p>

Таким чином, відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів.

Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме:

змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

1.4. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок; використання технологій дистанційного навчання.

Також передбачені екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, відео-уроки, ділові ігри тощо. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, забезпечуючи досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах з предмету.

У закладі широко впроваджуються інформаційно-комунікативні технології. Застосування ІКТ в освітньому процесі базується на загальному розумінні зміни ролі інформації та принципах інформаційної взаємодії в різних напрямках освітньої діяльності. Серед засобів, що можуть використовуватися, мультимедійні презентації, проекти, онлайн тести, програмні засоби навчання та інше. Це дозволяє формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності, критичне і логічне мислення, вміння приймати рішення, співпрацювати в команді, бути конкурентоздатними та впевненими особистостями.

Заклад освіти може створювати у своєму складі класи (групи) з поглибленим вивченням окремих предметів, інклюзивні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами. Освітня програма передбачає освітні компоненти для вільного вибору здобувачів освіти; має корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

Індивідуальне навчання у закладі (будь-якої форми) організовується відповідно до Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314

1.5. ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються на суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню

відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів освіти у 1-4 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними типовою освітньою програмою.

Навчальні досягнення здобувачів у 3-4 класах підлягають формувальному та підсумковому (тематичному і завершальному) рівневному оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації мети і завдань початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

1.6. ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Для виконання освітньої програми закладу на 2023/2024 навчальний рік передбачено використання, затверджених Міністерством освіти і науки України, навчальних програм з усіх предметів інваріатної частини; факультативів варіативної складової, що забезпечує інтеграцію загальноосвітніх програм, у єдину освітню програму, що дозволяє одержати запланований результат освіти.

Перелік навчальних програм для 1-4-х класів

№	Назва навчальної програми
1.	Типова освітня програма для 1-2 класів (автор Савченко О.Я.), (затверджена наказом МОН України від 12.08.2022 № 743-22)
2.	Типова освітня програма для 3-4 класів (автор Савченко О.Я.), (затверджена наказом МОН України від 12.08.2022 № 743-22)
3.	Типові навчальних планів 1-11 класів закладів загальної середньої освіти, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України», (затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.02.2021 № 140)

2. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА 5-6 КЛАСІВ

Основою для розроблення освітньої програми є Державний стандарт базової середньої освіти (2020) та Типові освітні програми, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235.

Метою освітньої програми є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Програма визначає загальний обсяг навчального навантаження на тиждень, забезпечує взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором, їх інтеграцію та логічну послідовність вивчення які будуть подані в рамках навчальних планів.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності:

1. вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2. здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3. математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмій в особистому і суспільному житті людини;

4. компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5. інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6. екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7. інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8. навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9. громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10. культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11. підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

2.1. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН 5-6 КЛАСІВ ТА ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Навчальний план для 5-6 класів розроблено на основі:

Типової освітньої програми для 5 – 9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02. 2021 № 235;

Освітньої програми базової школи науково-педагогічного проєкту «Інтелект України». Адаптаційний цикл (5–6-ті класи) (наказ ДСЯО від 31.08.2022 № 01-10/86).

Загальний обсяг навчального навантаження в освітній програмі закладу відповідає загальному обсягу навчального навантаження, визначеному в Державному стандарті базової середньої освіти (Додаток 23) та Типовій освітній програмі для 5-9 класів (Додатки 1).

Загальний обсяг річного навчального навантаження для кожної галузі в освітній програмі закладу встановлено у межах вказаного в Державному стандарті та Типовій освітній програмі діапазону мінімального та максимального показників.

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин 5 клас	Кількість годин 6 клас
Мовно-літературна	На тиждень	11	11
	На рік	385	385
Математична	На тиждень	5	5
	На рік	175	175
Природнича	На тиждень	2	4
	На рік	70	140
Соціальна і здоров'я-збережувальна	На тиждень	1,5	1,5
	На рік	52,5	52,5
Громадянська та історична	На тиждень	1	2
	На рік	35	70
Технологічна	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Інформатична	На тиждень	1,5	1,5
	На рік	52,5	52,5
Мистецька	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Фізична культура	На тиждень	3	3
	На рік	105	105
Усього	На тиждень	29	32
	На рік	1015	1120
Додаткові години для	На тиждень	2	2

вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На рік	70	70
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31	34
	На рік	1085	1190
	На тиждень	28	31
Гранично допустиме навантаження учнів	На рік	980	1085

Загальний обсяг річного навчального навантаження для 5-А класу, який праює за проєктом «Інтелект України», встановлено у межах вказаного в Державному стандарті та Освітньої програми науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» базової середньої освіти адаптивного циклу (5-6 клас)(наказ ДСЯО від31.08.2022 № 01-10/86).

Загальний обсяг навчального навантаження для класів, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин 5 клас
Мовно-літературна	на тиждень	12,5
	на рік	437,5
Математична	на тиждень	6
	на рік	210
Природнича	на тиждень	3
	на рік	105
Соціальна і здоров'язбережувальна	на тиждень	2
	на рік	70
Громадянська та історична	на тиждень	1
	на рік	35
Технологічна	на тиждень	1
	на рік	35
Інформатична	на тиждень	1
	на рік	35
Мистецька	на тиждень	1
	на рік	35
Фізична культура *	на тиждень	3
	на рік	105
Усього	на тиждень	30,5
	на рік	1067,5
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	на тиждень	0,5
	на рік	17,5
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	31
	на рік	1085
Гранично допустиме навчальне навантаження учнів **	на тиждень	28
	на рік	980

Загальний обсяг навчального навантаження учнів розподілено між роками навчання, освітніми галузями, обов'язковими та вибілковими освітніми компонентами. Обсяг навчального навантаження для учнів для 5-х класів – 1085 годин/навчальний рік.

Навчальний план містить:

Перелік предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також перелік міжгалузевих інтегрованих курсів;

Розподіл навчального навантаження за роками навчання між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення;

Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

Розподілено додаткові години для вивчення навчальних предметів, інтегрованих курсів, курсів за вибором, через які реалізуються освітні галузі, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

У 2023/2024 навчальному році додаткові години в 5-6 класах розподілені наступним чином:

5-А клас для викладання спеціального курсу «Еврика» (0,5 години);

5-Б, 5-В, 5-Г класи для посилення вивчення зарубіжної літератури (0,5 години), для проведення індивідуальних консультацій та групових занять з предмета «Пізнаємо природу» (0, 5 години), для вивчення курсу за вибором «Українознавство» (1 година).

6-А, 6-Б, 6-В класи для посилення вивчення зарубіжної літератури (0,5 години), англійської мови (0,5 години), для проведення індивідуальних консультацій та групових занять з математики (0,5 години), української мови (0,5 години).

Під час розподілу варіативної складової навчального плану враховано гранично допустиме навантаження на одного учня, уроки фізичної культури при визначенні цього показника не враховувались.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

II ступінь

5-А клас - наказ МОН України від 03.02.2021 № 140, додаток 3, Типовий навчальний план 5-9 класів загальної середньої освіти, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
	5-А
Українська мова	4
Українська література	1,5
Іноземна мова (англійська)	5
Друга іноземна мова	-
Зарубіжна література	2
Математика	6
Алгебра	-
Геометрія	-
Природознавство. Моя планета Земля	2
Природознавство. Твої фізичні відкриття	1
Біологія	-
Географія	-
Фізика	-
Хімія	-
Навчаємося разом	2
Історія України	1
Всесвітня історія	-
Правознавство	-
Музичне мистецтво	0,5
Образотворче мистецтво	0,5
Технології	1
Інформатика	1
Фізична культура	3
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	0,5
«Еврика»	0,5
Разом	28+3
Гранично допустиме навчальне навантаження	28
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класу на групи)	31

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

II ступінь

5-Б, 5-В, 5-Г класи - наказ МОН України від 19.02.2021 № 235, додаток 3

Освітні галузі	Перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів	Кількість годин на тиждень		
		5Б	5В	5Г
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	4
	Українська література	2	2	2
	Зарубіжна література	1,5+0,5	1,5+0,5	1,5+0,5
	Іноземна мова (англійська)	3,5	3,5	3,5
Математична	Математика	5	5	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1
	Етика	0,5	0,5	0,5
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	1	1
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5	1,5
Технологічна	Технології	2	2	2
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3
Разом		26+3+0,5	26+3+0,5	26+3+0,5
Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		2	2	2
Курс за вибором «Українознавство»		1	1	1
«Пізнаємо природу»		0,5	0,5	0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	28	28
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		28+3	28+3	28+3

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

II ступінь

6-А, 6-Б, 6-В класи - наказ МОН України від 19.02.2021 № 235, додаток 3

Освітні галузі	Перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів	Кількість годин на тиждень		
		6А	6Б	6В
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	4
	Українська література	2	2	2
	Зарубіжна література	1,5+0,5	1,5+0,5	1,5+0,5
	Іноземна мова (англійська)	3,5+0,5	3,5+0,5	3,5+0,5
Математична	Математика	5	5	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	2
	Географія	2	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1
	Етика	0,5	0,5	0,5
Громадянська та історична	Історія України. Всесвітня історія	2	2	2
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5	1,5
Технологічна	Технології	2	2	2
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3
Разом		29+3+1	29+3+1	29+3+1
Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		2	2	2
Українська мова		0,5	0,5	0,5
Математика		0,5	0,5	0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження		31	31	31
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		31+3	31+3	31+3

2.2. ПЕРЕЛІК ВАРІАНТІВ МОДЕЛЬНИХ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ

Відповідно до чинного законодавства навчальний план базується на переліку модельних програм, на основі яких розроблено навчальні програми, обраних та схвалених педагогічною радою закладу (протокол засідання від 10.02.2022 № 3 та від 30.08.2022 №12).

Оскільки навчальні програми спрямовані насамперед на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти, під час формування переліку цих програм враховано особливості та потреби учнів в досягненні обов'язкових результатів навчання, потенціал педагогічного колективу, ресурсне забезпечення, навчально-методичний супровід конкретних модельних програм, наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей, варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин тощо.

Освітня галузь	Модельна навчальна програма
Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна літератури, іноземна (англійська) мова)	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.), рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
	Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкара С.І., Шило С.Б.), рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795);
	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Волощук Є.В.), рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 р. № 795);
	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2023 року) (автори Ніколенко О. М., Ісаєва О. О., Клименко Ж. В., Мацевко-Бекерська Л. В., Юлдашева Л. П., Рудніцька Н. П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С. О., Вітко М. І., Джангобекова Т. А.), рекомендована Міністерством освіти і науки

	України (наказ Міністерства освіти і науки України від 10 жовтня 2023 року № 1226)
	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.), рекомендована Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)
Математична	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.), рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
Природнича	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.), рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
	Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Запотоцький С.П., Карпюк Г.І., Гладковський Р.В., Довгань А.І., Совенко В.В., Даценко Л.М., Назаренко Т. Г., Гільберг Т.Г., Савчук І.Г., Нікитчук А.В., Яценко В.С., Довгань Г.Д., Грома В.Д., Горовий О.В.), рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11.04.2022 № 324)
Громадянська та історична освіта	Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.), рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795) Модельна навчальна програма «Історія України. Всесвітня історія. 6 клас» для закладів загальної

	середньої освіти (автори Піскарьова І.О., Бурлака О.В., Майорський В.В., Мелешенко Т.В., Щупак І.Я.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
Соціальна та здоров'язбережна	Модельна навчальна програма «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Гущина Н.І., Василяшко І.П.), рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
	Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.), рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
Технологічна	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.), рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
Інформаційна	Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.), рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
Мистецька	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори: Масол Л. М., Просіна О. В.), рекомендована Міністерством освіти і науки України (Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
Фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О. С., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Ребрина А. А., Дерев'янко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко

	О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші), рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 17.08.2022 року № 752)
--	---

На базі обраних модельних програм розроблено навчальні програми, які схвалено педагогічною радою закладу (протокол засідання від 31.08.2023 № 1), а саме:

- Навчальна програма з української мови для 5 класу, 6 класу НУШ, складена вчителем української мови та літератури Вибойчик К. О. за модельною навчальною програмою «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.);
- Навчальна програма з української мови для 6 класу НУШ, складена вчителем української мови та літератури Козачок О. М. за модельною навчальною програмою «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.);
- Навчальна програма з української літератури для 5 класу, 6 класу НУШ, складена вчителем української мови та літератури Вибойчик К. О. за модельною навчальною програмою «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.);
- Навчальна програма з української літератури для 5 класу, НУШ, складена вчителями української мови та літератури Ільченко Т. З., Шестаковою О. А. за модельною навчальною програмою «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.);
- Навчальна програма з української літератури для 6 класу НУШ, складена вчителем української мови та літератури Козачок О. М. за модельною навчальною програмою «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.);
- Навчальна програма з зарубіжної літератури для 5 класу НУШ, складена вчителем зарубіжної літератури Фарімець О. А. за модельною навчальною програмою Волощук Є. В. «Зарубіжна література. 5-6 класи»;
- Навчальна програма з зарубіжної літератури для 6 класу НУШ, складена вчителем зарубіжної літератури Северіною Л. О. за модельною навчальною програмою Ніколенко О. М., Ісаєва О. О., Клименко Ж. В., Мацевко-Бекерська Л. В., Юлдашева Л. П., Рудніцька Н. П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С. О., Вітко М. І., Джангобекова Т. А. «Зарубіжна література. 5-6 класи»;
- Навчальна програма з англійської мови для 5 класу НУШ, складена вчителем англійської мови Тищенко В. М. за модельною навчальною програмою «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Тріфан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.),

рекомендована Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795);

- Навчальна програма з англійської мови для 6 класу НУШ, складена вчителями англійської мови Немченко І. З., Акберовою В. Д. за модельною навчальною програмою «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.), рекомендована Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795);
- Навчальна програма з математики для 5 класу НУШ, складена вчителями математики Нашиван Н. В., Степанчук Н. Л. за модельною навчальною програмою «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.);
- Навчальна програма з математики для 6 класу НУШ, складена вчителем математики Щербини Н. І. за модельною навчальною програмою «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.);
- Навчальна програма з математики для 6 класу НУШ, складена вчителем математики Нашиван Н. В. за модельною навчальною програмою «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.);
- Навчальна програма з предмета «Пізнаємо природу» для 5 класу НУШ, складена вчителем біології Руденок М. Д. за модельною навчальною програмою «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.);
- Навчальна програма з предмета «Пізнаємо природу» для 6 класу НУШ, складена вчителем біології Чубенко І. В. за модельною навчальною програмою «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.);
- Навчальна програма з предмета «Здоров'я, безпека та добробут» для 5 класу НУШ, складена вчителем основ здоров'я Конох С. М. за модельною навчальною програмою «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Гущина Н.І., Василяшко І.П.);
- Навчальна програма з предмета «Здоров'я, безпека та добробут» для 6 класу НУШ, складена вчителем основ здоров'я Конох С. М. за модельною навчальною програмою «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Гущина Н.І., Василяшко І.П.);
- Навчальна програма з предмета «Етика» для 5 класу НУШ, складена вчителем етики Конох С. М. за модельною навчальною програмою «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.);
- Навчальна програма з предмета «Етика» для 6 класу НУШ, складена вчителем етики Конох С. М. за модельною навчальною програмою «Етика.

- 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.);
- Навчальна програма з предмета «Вступ до історії України та громадянської освіти» для 5 класу НУШ, складена вчителем історії Поляковою О. В. за модельною навчальною програмою «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.);
  - Навчальна програма з предмета «Історія України. Всесвітня історія. 6 клас», складена вчителем історії Сушковою В. Г. за модельною навчальною програмою «Історія України. Всесвітня історія. 6 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Піскарьова І.О., Бурлака О.В., Майорський В.В., Мелешенко Т.В., Щупак І.Я.)
  - Навчальна програма з інформатики для 5 класу НУШ, складена вчителями інформатики Степанчук Н. Л., Дячуком О. С. за модельною навчальною програмою «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.);
  - Навчальна програма з інформатики для 6 класу НУШ, складена вчителями інформатики Сідьорко А. С., Дячуком О. С. за модельною навчальною програмою «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.);
  - Навчальна програма з предмета «Технології» для 5 класу НУШ, складена вчителем трудового навчання Стрежаком В. М. за модельною навчальною програмою «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.);
  - Навчальна програма з предмета «Технології» для 6 класу НУШ, складена вчителем трудового навчання Стрежаком В. М. за модельною навчальною програмою «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.);
  - Навчальна програма з фізичної культури для 5 класу НУШ, складена вчителем фізичної культури Панкратовою О. С. за модельною навчальною програмою «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О. С., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші);
  - Навчальна програма з фізичної культури для 6 класу НУШ, складена вчителями фізичної культури Панкратовою О. С., Лисенко Т. В. за модельною навчальною програмою «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О. С., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші).

На основі затвердженої педагогічною радою навчальної програми предмета (інтегрованого курсу) вчитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу. Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Автономія вчителя забезпечена академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання. Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель самостійно вибудовує послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі. Учитель може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем.

**Методичне забезпечення
варіативної складової Робочого навчального плану
комунального закладу освіти
«Середня загальноосвітня школа № 45» Дніпровської міської ради**

№ з/п	Класи	Вид заняття за робочим навчальним планом (факультатив спецкурс, курс за вибором)	Назва (факультативу, спецкурсу, курсу за вибором)	Назва програми	Державна, авторська	Ким і коли затверджено, рекомендовано (реквізити: лист, наказ від ____ № __)
1.	5-Б 5-В 5-Г	Курс за вибором	«Українознавство»	Навчальна програма для учнів 5-11 класів закладів загальної середньої освіти	авторська	МОН (Лист МОН від 10.08.2020 № 1/11-5310)
2.	5-А	Курс за вибором	«Еврика»	Навчальна програма курсу за вибором «Еврика. 5-8 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»	авторська	МОН (Лист МОН України від 31.05.2022 № 22.1/12-Г-68)

2.3. ОПИС ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМИ ГАЛУЗЯМИ

Для формування ключових і предметних компетентностей у зміст кожного предмету закладено наскрізні змістові лінії: **«Екологічна безпека та сталий розвиток»**, **«Громадянська відповідальність»**, **«Здоров'я і безпека»**, **«Підприємливість та фінансова грамотність»**.

Призначення наскрізних інтегрованих змістових ліній – формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння з різних предметів у реальних життєвих ситуаціях або виконання практичних завдань наближених до життя.

Результатом вивчення наскрізних змістових ліній є процес формування ключових компетентностей, які характеризуються доповненням учнівського досвіду з урахуванням їхніх природних нахилів та здібностей, професійних намірів, наявних готових знань з різних предметів.

Змістова лінія **«Екологічна безпека та сталий розвиток»** націлена на формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.

«Громадянська відповідальність» націлена на формування відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства, а також важливість національної ініціативи; спирається у своїй діяльності на культурні традиції і вектори розвитку держави.

Вивченням питань, що належать до змістової лінії **«Здоров'я і безпека»** прагнуть сформувати учня як духовно, емоційно, соціально і фізично повноцінного члена суспільства, який здатний дотримуватися здорового способу життя і формувати безпечне життєве середовище.

Змістова лінія **«Підприємливість та фінансова грамотність»** націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння молодим поколінням українців практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).

Проектно-технологічна компетентність – це здатність учня застосовувати знання, уміння, навички у процесі проектно-технологічної діяльності учнів для виготовлення виробу (або надання послуги) від творчого задуму до його втілення у готовий продукт (послугу) за обраною технологією.

Навчальний процес зорієнтований на кінцевий результат у вигляді очікуваних результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

2.4. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, інтерактивні форми і методи навчання - дослідницькі, інформаційні, проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуативні вправи, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

За заявою батьків заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

З метою належної організації освітнього процесу в закладі освіти формуються класи або групи, зокрема, інклюзивні, з дистанційною формою здобуття освіти.

Відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 р. за № 229/6517(із змінами) клас може ділитися на групи під час вивчення української мови за умови більше 27 учнів у класі, під час вивчення англійської мови дві групи з кількістю не менше 8 учнів у кожній або створення між класних груп, під час проведення практичних занять з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у групі.

2.5. ОПИС ІНСТРУМЕНТІВ ОЦІНЮВАННЯ

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливого оцінювання результатів навчання. В оцінюванні навчальних досягнень здобувачів освіти важливо розрізняти

поточне (формувальне) оцінювання(оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання (семестрове, річне). Формувальне оцінювання здійснюють з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюють з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніхкомпонентів.

Окрім поточного (формувального) та підсумкового (семестрового, річного) оцінювання, у закладі здійснюється проміжне оцінювання результатів навчання з предметів та інтегрованих курсів. Періодичність і процедури здійснення проміжного оцінювання й види діяльності, результати яких підлягають проміжному оцінюванню, визначають педагогічні працівники закладу залежно від дидактичної мети та з урахуванням відповідної навчальної програми.

Поточне (формувальне) оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти.

Формулювання об'єктивних і зрозумілих для здобувачів освіти навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.

Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року.

Доцільно впроваджувати поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

Надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Важливо не протиставляти учнів одне одному.

Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень здобувача освіти. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально.

Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

Створення умов для формування вміння здобувачів освіти аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності доцільноспрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмисленнясвоїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання. Корегування освітнього процесу з урахуванням

результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Педагогічна рада закладу загальної середньої освіти може ухвалити рішення про оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента.

Семестрове оцінювання здійснюють з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень здобувачів освіти. Проведення окремої семестрової атестації не є обов'язковим і здійснюється на розсуд закладу освіти.

Річне оцінювання здійснюють на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень здобувача освіти протягом року.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх заміняють) здобувача освіти, які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення. Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо здобувачу освіти не вдалося підвищити результати, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ.

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише здобувачу освіти, батькам (іншим законним представникам).

Оцінювання зорієнтоване на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися такими категоріями:

розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;

комунікація (у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);

планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;

рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

У разі порушення здобувачем освіти принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Якщо рівень результатів навчання здобувача освіти визначити неможливо через тривалу відсутність, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

3. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА 7-9 КЛАСІВ

Освітня програма 7-9 класів сформована відповідно до Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти, затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року № 1392, та Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405.

Освітня програма окреслює організацію закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом, визначає: загальний обсяг навчального навантаження, очікувані результати навчання учнів, рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти, вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

3.1. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН 7-9 КЛАСІВ ТА ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ

Навчальний план 7-9 класів КЗО «СЗШ № 45» ДМР охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову, в якій передбачено збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової, упровадження курсів за вибором, факультативів, індивідуальних та групових занять.

Повноцінність загальної середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної частин робочого навчального плану. З метою забезпечення виконання Державного стандарту освіти забезпечено викладання предметів інваріантної складової, що визначені Типовими навчальними планами для кожного класу, в повному обсязі.

При розподілі годин варіативної складової робочого навчального плану враховано, що гранично допустиме навантаження вираховується на одного учня, а уроки фізичної культури не враховуються при визначенні цього

показника.

Години варіативної складової робочого навчального плану учнів базової школи використано:

7-А, 7-Б, 7-В клас – на посилення української мови (0,5 години), алгебри (1 година), індивідуальні заняття та консультації з зарубіжної літератури (0,5 години), хімії (0,5 години);

8-А, 8-Б, 8-В клас – на посилення української мови (1 година), алгебри (1 година), індивідуальні заняття та консультації з зарубіжної літератури (0,5 години), фізики (0,5 години);

9-А клас - на посилення української мови (1 година), алгебри (1 година), індивідуальні заняття та консультації з хімії (0,5 години), фізики (0,5 години);

9-Б клас - на посилення української мови (1 година), алгебри (1 година), індивідуальні заняття та консультації з зарубіжної літератури (0,5 години), фізики (0,5 години);

9-В, 9-Г класи - на посилення української мови (1 година), алгебри (1 година), індивідуальні заняття та консультації з зарубіжної літератури (0,5 години), біології (0,5 години).

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

II ступінь

7-8 класи - наказ МОН України від 20.04.2018 № 405, таблиця 1

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень					
		7А	7Б	7В	8А	8Б	8В
Мови і літератури	Українська мова	2,5+0,5	2,5+0,5	2,5+0,5	2+1	2+1	2+1
	Українська література	2	2	2	2	2	2
	Іноземна мова (англійська)	3	3	3	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2	2
Суспільство знавство	Історія України	1	1	1	1,5	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	-	-	-
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1	-	-	-
	Образотворче мистецтво	1	1	1	-	-	-
	Мистецтво	-	-	-	1	1	1
Математика	Математика	-	-	-	-	-	-
	Алгебра	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1
	Геометрія	2	2	2	2	2	2
Природо знавство	Природознавство	-	-	-	-	-	-
	Біологія	2	2	2	2	2	2
	Географія	2	2	2	2	2	2
	Фізика	2	2	2	2	2	2
	Хімія	1,5	1,5	1,5	2	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1	1	1	1
	Інформатика	1	1	1	2	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3	3	3	3
Разом		28+3+1,5	28+3+1,5	28+3+1,5	28,5+3+2	28,5+3+2	28,5+3+2
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		2,5	2,5	2,5	3	3	3
Індивідуальні заняття							
Зарубіжна література		0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Фізика					0,5	0,5	0,5
Хімія		0,5	0,5	0,5			
Гранично допустиме навчальне навантаження		32	32	32	33	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		30,5+3	30,5+3	30,5+3	31,5+3	31,5+3	31,5+3

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

II ступінь

9 класи - наказ МОН України від 20.04.2018 № 405, таблиця 1

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень			
		9А	9Б	9В	9Г
Мови і літератури	Українська мова	2+1	2+1	2+1	2+1
	Українська література	2	2	2	2
	Іноземна мова (англійська)	3	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2	2
Суспільство знавство	Історія України	1,5	1,5	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1	1
	Основи правознавства	1	1	1	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	-	-	-	-
	Образотворче мистецтво	-	-	-	-
	Мистецтво	1	1	1	1
Математика	Математика	-	-	-	-
	Алгебра	2+1	2+1	2+1	2+1
	Геометрія	2	2	2	2
Природо знавство	Природознавство	-	-	-	-
	Біологія	2	2	2	2
	Географія	1,5	1,5	1,5	1,5
	Фізика	3	3	3	3
	Хімія	2	2	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1	1
	Інформатика	2	2	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3	3
Разом		30+3+2	30+3+2	30+3+2	30+3+2
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		3	3	3	3
Індивідуальні заняття					
Зарубіжна література			0,5	0,5	0,5
Хімія		0,5			
Фізика		0,5	0,5		
Біологія				0,5	0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження		33	33	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33+3	33+3	33+3	33+3

Перелік навчальних програм

Класи	Програма
6-9	УКРАЇНСЬКА МОВА. 5–9 класи Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
6-9	УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
6-9	ІНОЗЕМНІ МОВИ. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
6-9	ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 року № 698
6-9	ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08. 2022 року № 698
9	ПРАВОЗНАВСТВО. 9 клас. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08. 2022 року № 698
6-9	МИСТЕЦТВО. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
6-9	МАТЕМАТИКА. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
6-9	БІОЛОГІЯ. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
6-9	ГЕОГРАФІЯ. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 року № 698
7-9	ФІЗИКА. 7–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
7-9	ХІМІЯ. 7–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
6-9	ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804

6-9	ІНФОРМАТИКА. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
6-9	ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08. 2022 року № 698
6-9	ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08. 2022 року № 698

3.2. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти 7-9-х класів закладу освіти складає 3640 годин/навчальний рік:
для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслює навчальний план закладу, який дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти і встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання і визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні. Варіативна складова визначена з урахуванням особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів.

Варіативна складова використана на:

- збільшення кількості годин на вивчення предметів інваріантної складової, які використовуються на вивчення тем передбачених навчальною програмою академічного рівня ;

- запровадження факультативів за вибором, що розширюють обрану навчальним закладом світоглядне спрямування ;

- проведення групових та індивідуальних занять, консультацій, що проводяться для окремих учнів чи груп учнів.

Формування варіативної складової відбувається на підставі побажань учнів, згідно з навчальними програмами затвердженими Міністерством освіти і науки України. Під час розподілу варіативної складової навчального плану враховано гранично допустиме навантаження на одного учня, уроки фізичної культури при визначенні цього показника не враховувались. .

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки

здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення

регіональних та народних традицій. Через варіативні модулі можуть реалізовуватись не лише окремі види спорту, а й ритміка, хореографія, пластика, фітнес тощо.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

3.3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 7-9 КЛАСІВ

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>

2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні</p>

		життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>

7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження усфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етикиспілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до</p>

		<p>культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток»,

«Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови

для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцiї ключових i загальнопредметних компетентностей, окремих предметiв та предметних циклiв; їх необхідно враховувати при формуваннi шкiльного середовища. Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лiніями реалізується насамперед через:

організацію освітнього середовища – зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуваннi духовного, соціального i фізичного середовища навчання;

окремі предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченнi предмета проводяться відповідні трактовки, приклади i методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкiльні проєкти. Роль окремих предметiв при навчаннi за наскрізними темами рiзна i залежить від цілей i змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи iнший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою.

Наскрізнi лiнii ключових компетентностей:

Наскрізнi на лiнii	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лiнii реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>

Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Враховуючи призначення і місце в освітньому просторі заклад працює над досягненням таких цілей та задач:

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту базової середньої освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння освітніх програм;
- формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.

3.4. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Основними формами організації освітнього процесу в 7-9 класах є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок.

Також передбачені екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, лекції конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, забезпечуючи досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах з предмету. Перевірка та оцінювання досягнення компетентностей здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Для підготовки до заліків та іспитів проводяться оглядові консультації, які допомагають учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

У закладі широко впроваджуються інформаційно-комунікативні технології. Застосування ІКТ в освітньому процесі базується на загальному розумінні зміни ролі інформації та принципах інформаційної взаємодії в різних напрямках освітньої діяльності. Це дозволяє формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності, критичне і логічне мислення, вміння приймати рішення, співпрацювати в команді, бути конкурентоздатними та впевненими особистостями.

Вчителями закладу створена модель уроків на основі синтезу оригінальних прийомів, елементів інноваційних педагогічних методик і інформаційно-комунікативних технологій та традиційних форм організації освітнього процесу. Розширено предметне навчальне середовище, створенні умови для оптимального розвитку навичок роботи з інформацією, формування вмінь і навичок дослідницької і пошукової роботи.

Серед використовуваних засобів: мультимедійні презентації, мультимедійні карти, проекти, онлайн-тести, програмовані засоби навчання та інше. Вчителі не тільки самі активно використовують інтернет-ресурси, сучасні інформаційні технології, але й забезпечують їх активне використання учнями. Тому створенні вчителями персональні предметні сайти є однією з важливих форм роботи сучасного вчителя і є поштовхом для подальшого освоєння нових сучасних веб-ресурсів відповідно до вимог ІК-компетентності, що важливо у процесі модернізації навчання в сучасній школі.

За необхідності освітній процес може відбуватися в дистанційному та змішаному режимах із використанням сучасних освітніх інструментів: поєднання онлайн-занять через Zoom, Google Meet; заздалегідь записаних відео-уроків, презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою; використанням платформи Classoom.

За потреби у закладі може бути організовано індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), педагогічний патронаж), реалізовано індивідуальну освітню траєкторію учня.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту

та окремих предметів протягом навчального року.

Відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 р. за № 229/6517 (із змінами)) клас може ділитися на групи під час вивчення української та іноземної мов за умови більше 27 учнів у класі, при проведенні уроків з трудового навчання за умови більше 27 учнів у класі, але не менше 8 учнів у групі, під час проведення практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів.

3.5. ОПИС ІНСТРУМЕНТІВ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13 квітня 2011 р. № 329 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 11 травня 2011 р. за № 566/19304), та Орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 21 серпня 2013 р. № 1222.

Відповідно до ступеня оволодіння знаннями і способами діяльності виокремлюються чотири рівні навчальних досягнень учнів: початковий, середній, достатній, високий.

Оцінювання здійснюється у процесі повсякденного вивчення результатів навчальної роботи учнів, а також за результатами перевірки навчальних досягнень учнів: усної (індивідуальне, групове, фронтальне опитування), письмової (самостійна робота, контрольна робота, тематична контрольна робота, тестування, та ін.) та Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13.04.2011 року № 329. Критерії, що розробляються вчителями спільно з учнями для оцінювання різних видів завдань, для різних занять або навчальних тем розміщуються в навчальних кабінетах або ж оголошуються перед початком виконанням робіт.

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з усіх предметів розміщені на офіційному сайті закладу.

Основними видами оцінювання навчальних досягнень учнів є поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та державна підсумкова атестація.

Поточне оцінювання здійснюється у процесі поурочного вивчення теми. Його основними завдання є: встановлення й оцінювання рівнів розуміння і первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь і навичок. Формами поточного оцінювання є індивідуальне та фронтальне опитування; робота з діаграмами, графіками, схемами; зарисовки біологічних об'єктів; робота з контурними картами; виконання учнями різних видів письмових робіт; взаємоконтроль учнів у парах і групах; самоконтроль тощо. В умовах упровадження зовнішнього незалежного оцінювання особливого значення набуває тестова форма контролю та оцінювання

навчальних досягнень учнів. Інформація, отримана на підставі поточного контролю, є основою для коригування роботи вчителя на уроці.

Тематичному оцінюванню навчальних досягнень підлягають основні результати вивчення теми (розділу).

Тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів забезпечує:

- усунення безсистемності в оцінюванні;
- підвищення об'єктивності оцінки знань, навичок і вмінь;
- індивідуальний та диференційований підхід до організації навчання;
- систематизацію й узагальнення навчального матеріалу;
- концентрацію уваги учнів до найсуттєвішого в системі знань з кожного предмета.

Тематична оцінка виставляється на підставі результатів опанування учнями матеріалу теми впродовж її вивчення з урахуванням поточних оцінок, різних видів навчальних робіт (практичних, лабораторних, контрольних робіт) та навчальної активності школярів.

Перед початком вивчення чергової теми всі учні мають бути ознайомлені з тривалістю вивчення теми (кількість занять); кількістю й тематикою обов'язкових робіт і термінами їх проведення; умовами оцінювання. У процесі вивчення значних за обсягом тем дозволяється проводити декілька проміжних тематичних оцінювань. І, навпаки, якщо на опанування матеріалу теми передбачено, наприклад, 2-3 навчальні години, вони можуть об'єднуватися для проведення тематичного оцінювання. При виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. При цьому проведення окремої тематичної атестації при здійсненні відповідного оцінювання не передбачається.

Оцінка за семестр виставляється за результатами тематичного оцінювання, а за рік - на основі семестрових оцінок. Учень (учениця) має право на підвищення семестрової оцінки. Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо.

Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. При виставленні річної оцінки мають враховуватися: динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом року; важливість тем, які вивчались у I та II семестрах, тривалість їх вивчення та складність змісту; рівень узагальнення й уміння застосовувати набуті протягом навчального року знання тощо. Відповідно до чинних нормативних актів і семестрова і річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Коригування семестрової оцінки проводиться згідно з пунктом 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496. Коригування річної оцінки проводиться згідно з пунктами 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 14.07 2015

№ 762 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 08 травня 2019 року №

621).

РОЗДІЛ VI. ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Система внутрішнього забезпечення якості освіти КЗО «СЗШ № 45» ДМР реалізується відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти, затвердженого наказом директора закладу від 18.10.2022 № 211, та Положення про академічну доброчесність, затвердженого наказом директора закладу від 18.10.2022 № 210.

Внутрішня система забезпечення якості в закладі включає:

- стратегію та процедури забезпечення якості освіти;
- систему та механізми забезпечення академічної доброчесності; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом;
- створення в закладі інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування;
- інші процедури та заходи, що визначаються спеціальними законами або документами закладу.

Загальні положення (завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти):

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Принципи забезпечення якості:

- Визначення принципів та процедур забезпечення якості загальної середньої освіти (політика щодо забезпечення якості);
- системності; об'єктивності; безперервності; перспективності; гуманістичної спрямованості; відкритості; оперативності.

Процедури забезпечення якості:

розроблення, затвердження, здійснення моніторингу та періодичний перегляд освітніх програм;

забезпечення прозорості та зрозумілої політики щодо здобувачів освіти на усіх стадіях навчання – від зарахування до випуску, включаючи щорічне оцінювання

здобувачів світи;

щорічне оцінювання педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників, забезпечення умов для підвищення ними своєї кваліфікації, застосування чесних та прозорих процесів щодо прийняття на роботу та розвиток персоналу (кадрова політика);

забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу;

забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом (інформаційний менеджмент);

створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування;

забезпечення публічності інформації про освітню, адміністративну, економічну та інші види діяльності закладу;

інші процедури та заходи, що визначаються спеціальними законами або документами закладу освіти.

Об'єкти моніторингу якості загальної середньої освіти:

зміст освіти;

рівень сформованості компетентностей (навчальних досягнень учнів); рівень соціалізації здобувачів освіти;

засоби, що використовуються для досягнення освітніх цілей;

умови здійснення педагогічного процесу та їх вплив на результати.

Компоненти системи внутрішнього забезпечення якості:

виконання навчальних планів та освітньої програми (контроль за виконанням), кадрове забезпечення освітньої діяльності (створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників);

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності (оновлення методичної бази освітньої діяльності);

забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти;

матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності; якість проведення навчальних занять;

моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), якості знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення; моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

академічна доброчесність.

РОЗДІЛ VII. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

Інклюзивне навчання — система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Інклюзивне навчання ґрунтується на таких принципах:

- кожна дитина має право на освіту;

- кожна дитина має унікальні особливості, інтереси, здібності та навчальні потреби;
- освітні програми мають брати до уваги широке різноманіття характеристик і потреб дітей;
- діти з особливими освітніми потребами повинні мати доступ до навчання у звичайних освітніх установах;
- школи, дитячі садки та інші заклади освіти зобов'язані створити умови навчання, що забезпечують потреби дитини;
- звичайні заклади освіти є найбільш ефективним методом навчання з точки зору забезпечення потреб дитини, протидії дискримінації та розподілу державних коштів.

Інклюзивне навчання є способом організації освітнього процесу для осіб з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої освіти, яке організовується за інституційною (денною або вечірньою) формою здобуття освіти та передбачає включення дитини з особливими освітніми потребами до освітнього процесу спільно з іншими учнями класу.

Інклюзивний клас - це клас у закладі загальної середньої освіти, в якому серед інших учнів навчаються одна, дві або три дитини з особливими освітніми потребами. При цьому особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу для таких дітей забезпечується шляхом створення для кожного учня індивідуальної програми розвитку, адаптації або модифікації навчального матеріалу асистентом вчителя, надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг, забезпечення учня спеціальними засобами корекції психофізичного розвитку.

Організація такого навчання з наданням психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг здійснюється відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 р. № 872 (із змінами).

Згідно зі статтею 20 Закону України «Про освіту» інклюзивні або спеціальні класи утворюються в обов'язковому порядку на підставі заяви батьків дитини з особливими освітніми потребами, до якої обов'язково додається висновок інклюзивно-ресурсного центру та, за потреби, інші документи, визначені Порядком зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти (наказ МОН від 16.04.2018 № 367, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 05 травня 2018 р. за № 564/32016).

Порядком організації інклюзивного навчання визначено, за якими освітніми програмами, підручниками, методичними підходами організовується навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі, надані рекомендації щодо складання розкладу уроків для дітей з особливими освітніми потребами.

Індивідуальний навчальний план та індивідуальна навчальна програма розробляються відповідно до особливостей інтелектуального розвитку учня.

Безпосередня організація інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти здійснюється командою психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами закладу освіти. Основні принципи, завдання та функції, а також порядок організації діяльності команди супроводу визначені у Положенні про команду

психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в Комунальному закладі освіти «Середня загальноосвітня школа № 45» Дніпровської міської ради.

У закладі учням, що мають особливі освітні потреби надаються послуги вчителя-логопеда, вчителя-дефектолога.

Асистент вчителя та асистент учня

Особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу забезпечують асистенти вчителя. Соціальну послугу супроводу під час інклюзивного навчання учня надає асистент учня. Відповідно до частини шостої статті 16 Закону України «Про соціальні послуги» така соціальна послуга є однією з базових соціальних послуг, надання якої регламентується цим Законом та державним стандартом соціальної послуги.

**Індивідуальний навчальний план
для учня з особливими освітніми потребами 1-Б класу
комунального закладу освіти «Середня загальноосвітня школа № 45» Дніпровської
міської ради
Клименка Михайла Романовича
на 2023/2024 навчальний рік
І ступінь**

Наказ Міністерства освіти і науки України від 19 вересня 2022 року № 836, Типова освітня програма для 1 - 2 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку (розроблена під керівництвом Чеботарьової О. В.)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень
		1-Б
Мовно-літературна	Українська мова та літературне читання	7
Математична	Математика	4+1
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3
Технологічна Інформатична	Трудове навчання	2
Мистецька	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
Фізкультурна	Фізична культура	3

Усього:		21+1
Корекційно-розвиткова робота	Заняття з практичним психологом	2
	Заняття з вчителем-логопедом	2
	Заняття з вчителем-дефектологом	2
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації:		2
- індивідуальні заняття з української мови та читання		1
Гранично допустиме навчальне навантаження		20

Індивідуальний навчальний план
для учня з особливими освітніми потребами 1-В класу
комунального закладу освіти «Середня загальноосвітня школа № 45» Дніпровської
міської ради
Кравченка Артема Сергійовича
на 2023/2024 навчальний рік

I ступінь

Наказ МОН України від 26.07.2018 № 814 (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН України № 917 від 16.08.2018), Навчальний план початкової освіти для спеціальних закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання для дітей з тяжкими порушеннями мовлення (Додаток 9 до Типової освітньої програми)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень
		1-В
Мовно-літературна	Українська мова та літературне читання	7
	Іноземна (англійська) мова	2
Математична	Математика	4+1
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3
Технологічна	Трудове навчання	1
Інформатична	Інформатика	-
Мистецька	Образотворче мистецтво	1
	Музичне мистецтво	1
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього:		22+1
Корекційно-розвиткова робота	Заняття з практичним психологом	1
	Заняття з вчителем-логопедом	3
	Заняття з вчителем-дефектологом	1
	Заняття з вчителем-реабілітологом	1
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		1
Гранично допустиме навчальне навантаження		20

для учня з особливими освітніми потребами 5-Б класу
комунального закладу освіти «Середня загальноосвітня школа № 45» Дніпровської
міської ради
Кривоноса Дмитра Романовича
на 2023/ 2024 навчальний рік

II ступінь

Наказ МОН України від 29.08.2022 № 769, Типовий навчальний план спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей тяжкими порушеннями з українською мовою навчання та закладів загальної середньої освіти зі спеціальними класами для дітей тяжкими порушеннями мовлення з українською мовою навчання (Додаток 20)

Освітні галузі	Перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів	Кількість годин на тиждень
		5Б
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Зарубіжна література	1,5+0,5
	Іноземна мова (англійська)	3,5
Математична	Математика	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1
	Етика	0,5
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1
Інформатична	Інформатика	1
Технологічна	Технології	1,5
Мистецька	Музичне мистецтво	0,5
	Образотворче мистецтво	1
Фізична культура	Фізична культура	3
Разом		27,5+0,5
Корекційно-розвиткова робота	Заняття з психологом	1
	Заняття з вчителем-логопедом	3
	Заняття з вчителем-дефектологом	2
Разом		6
Додаткові години на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		0,5
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи та корекційно-розвиткової роботи)		28
Гранично допустиме навчальне навантаження учнів		25

РОЗДІЛ VIII. ІНДИВІДУАЛЬНА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 загальна середня освіта може бути організована за індивідуальною формою. З метою охорони життя, поліпшення здоров'я дітей, створення рівного доступу до здобуття якісної освіти в закладі організована індивідуальна форма навчання, а саме: екстернатна, сімейна (домашня) і педагогічний патронаж.

1. Педагогічний патронаж

Педагогічний патронаж організовано відповідно до нормативно-правових актів:

- статті 9 Закону України «Про освіту»,
- Закону України «Про загальну середню освіту»,
- Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314;

з метою охорони життя, поліпшення здоров'я дітей, створення рівного доступу до здобуття якісної освіти, на підставі документів, наданих батьками здобувачів освіти

- на підставі заяв батьків, довідок ЛКК, протоколів засідання ЛКК, посвідчень дитини-інваліда.

Для здобувачів освіти, яким організовано індивідуальну форму навчання (педагогічний патронаж), заклад освіти забезпечує реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії шляхом розроблення індивідуальних навчальних планів, організовує проведення консультацій, надає доступ до безкоштовного користування підручниками, навчальними посібниками та іншою літературою бібліотечного фонду. Батьки здобувачів освіти ознайомлюються із порядком організації відповідної форми здобуття освіти.

Для кожного учня розробляються індивідуальні навчальні плани, що визначають послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії. Індивідуальні навчальні плани погоджуються батьками учнів та затверджуються директором школи.

Індивідуальні навчальні плани, що розробляються на основі освітньої програми закладу освіти (Типових освітніх програм), охоплюють всі навчальні предмети інваріантної частини відповідно до навчального плану освітньої програми, обраної для засвоєння здобувачем освіти.

Виконання індивідуального навчального плану та результати оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти фіксуються в окремому журналі.

Оцінювання навчальних досягнень і атестація здобувачів освіти за індивідуальною формою здійснюється відповідно до законодавства у сфері загальної середньої освіти та особливостей. До здобувачів початкової освіти, які навчаються за Державним стандартом початкової освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року N 87 (далі - Державний стандарт початкової освіти), застосовується формувальне, завершальне (підсумкове) оцінювання (залежно від особливостей індивідуальної форми здобуття освіти згідно з

цим Положенням). Засоби оцінювання визначає педагог з урахуванням змісту індивідуального навчального плану здобувача освіти. Результати оцінювання та рекомендації батькам щодо організації подальшого навчання зазначаються у свідоцтві досягнень, що видається відповідно до Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14 липня 2015 року N 762, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 липня 2015 року за N 924/27369.

**Робочий навчальний план
для індивідуальної форми навчання (педагогічний патронаж)
Шеламова Максима Олександровича, учня 1-В класу Комунального закладу освіти «Середня загальноосвітня школа № 45» Дніпровської міської ради, та персональний склад педагогічних працівників, які здійснюють індивідуальну форму навчання**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин		ПБ учителя	Спеціальність за фахом учителя
		за робочим навчальним	визначених на навчання		

		планом закладу	учню		
Мовно-літературна, у тому числі:		9	4		
Українська мова та література	Українська мова. Навчання грамоти	7	3	Мухіна Т. М.	Вчитель початкових класів
Іноземна мова (англійська)	Англійська мова	2	1	Тищенко В. М.	Вчитель початкових класів
Математична	Математика	4+1	3	Мухіна Т. М.	Вчитель початкових класів
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбе режувальна галузі)	Я досліджую світ	3	1	Мухіна Т. М.	Вчитель початкових класів
Технологічна	Дизайн і технології	1	0,5	Мухіна Т. М.	Вчитель початкових класів
Інформатична					
Мистецька	Музичне мистецтво	1	0,5	Мухіна Т. М.	Вчитель початкових класів
	Образотворче мистецтво	1	0,5	Мухіна Т. М.	Вчитель початкових класів
Фізкультурна	Фізична культура	3	0,5	Мухіна Т. М.	Вчитель початкових класів
Усього		20 + 3	10		

Робочий навчальний план
для індивідуальної форми навчання (педагогічний патронаж)
Гомона Андрія Олеговича, учня 9-А класу Комунального закладу освіти «Середня загальноосвітня школа № 45» Дніпровської міської ради, та персональний склад педагогічних працівників, які здійснюють індивідуальну форму навчання

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин		ПІБ учителя	Спеціальність за фахом учителя
		за робочим навчальним	визначених на навчання		

		планом закладу	учню		
Мови і літератури	Українська мова	2+1	1	Козачок О. М.	Вчитель української мови та літератури
	Українська література	2	1	Козачок О. М.	Вчитель української мови та літератури
	Іноземна мова (англійська)	3	1	Бабаян А. Г.	Вчитель англійської мови
	Зарубіжна література	2	1	Северіна Л. О.	Вчитель зарубіжної літератури
Суспільство знавство	Історія України	1,5	0,5	Полякова О. В.	Вчитель історії
	Всесвітня історія	1	0,5	Полякова О. В.	Вчитель історії
	Основи правознавства	1	0,5	Сушкова В. Г.	Вчитель історії та правознавства
Мистецтво	Музичне мистецтво	-			
	Образотворче мистецтво	-			
	Мистецтво	1	0,5	Кравченко Т. Г.	Вчитель музики
Математика	Математика	-			
	Алгебра	2+1	1	Щербина Н. І.	Вчитель математики
	Геометрія	2	1	Щербина Н. І.	Вчитель математики
Природо знавство	Природознавство	-			
	Біологія	2	1	Руденок М. Д.	Вчитель біології
	Географія	1,5	1	Фролова Т. К.	Вчитель географії
	Фізика	3	1	Конох С. М.	Вчитель фізики
	Хімія	2	1	Леус Т. А.	Вчитель хімії
Технології	Трудове навчання	1	0,5	Стрежак В. М.	Вчитель трудового навчання
	Інформатика	2	1	Сідьорко А. С.	Вчитель інформатики
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	0,5	Конох С. М.	Вчитель основ здоров'я
	Фізична культура	3	Звільнений Довідка ЛЛК № 96/3 від 10.08.2023		Вчитель фізичної культури
Разом		32+3	14		

2. Сімейна (домашня) форма здобуття освіти

Здобуття освіти за сімейною (домашньою) формою можливе для осіб віком до 18 років, батьки яких виявили бажання організувати освітній процес самостійно з урахуванням здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду своїх дітей, для забезпечення їх індивідуального темпу здобуття освіти. Відповідальність за здобуття освіти дітьми на рівні не нижче стандартів освіти несуть батьки. Для спостереження за навчальним поступом здобувачів освіти батьки можуть використовувати портфоліо, в якому фіксуються навчальні досягнення.

Зарахування (переведення) на сімейну (домашню) форму навчання здійснюється на підставі заяви батьків відповідно до Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Для запобігання порушенням прав дітей та забезпечення виконання обов'язків батьків заклад освіти інформує відповідну службу у справах дітей про здобувачів освіти, зарахованих (переведених) на сімейну (домашню) форму.

Здобувачі освіти за сімейною (домашньою) формою проходять оцінювання навчальних досягнень не рідше ніж 2 рази на рік, у тому числі підсумкове (семестрове/піврічне та річне), а також атестацію. Завдання для підсумкового оцінювання та атестації здобувачів освіти складає заклад освіти з урахуванням очікуваних результатів навчання, встановлених в освітній програмі та навчальних програмах з окремих предметів, а також особливостей засвоєння освітньої програми, визначених індивідуальним навчальним планом.

Якщо за результатами підсумкового оцінювання та/або атестації здобувачів освіти встановлено рівень їх навчальних досягнень не нижче середнього, вони можуть продовжувати навчання за сімейною (домашньою) формою.

Якщо за результатами підсумкового оцінювання здобувачів освіти за одним або кількома навчальними предметами встановлено початковий рівень їх навчальних досягнень або здобувачі освіти не пройшли підсумкового оцінювання без поважних причин, вони можуть повторно пройти оцінювання протягом місяця (у межах навчального року). Батьки мають створити умови, які забезпечують підвищення рівня навчальних досягнень здобувачів освіти і повторне проходження ними оцінювання. Якщо за результатами повторного оцінювання здобувачів освіти встановлено початковий рівень їх навчальних досягнень, вони можуть бути переведені на інституційну форму здобуття освіти відповідно до рішення педагогічної ради закладу освіти.

Забезпечення процесу формування компетентностей в закладі буде здійснюватися через: діяльнісну спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів навчально-пізнавальної діяльності, практичну спрямованість навчання, встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, що посилює пізнавальний інтерес здобувачів освіти до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду.

3. Екстернат

Зарахування на екстернат здійснюється відповідно до Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в

Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Екстерни складають річне оцінювання та атестацію.

Річне оцінювання проводиться з усіх навчальних предметів, обов'язкових для вивчення відповідно до освітньої програми.

Результати річного оцінювання оформлюються протоколом оцінювання.

Оцінювання проводиться, як правило, до закінчення навчального року.

РОЗДІЛ ІХ. ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ В АСИНХРОННОМУ РЕЖИМІ

У 2023/2024 навчальному році з метою забезпечення державних гарантій здобувачам загальної середньої освіти, які в умовах режиму воєнного стану в Україні були вимушені змінити місце навчання та проживання, виїхавши за кордон, та з метою надання доступу до знань та можливості навчатися кожному учаснику освітнього процесу незалежно від місця їх перебування пропонується використовувати дистанційну форму навчання в асинхронному режимі. Таким учням пропонуються варіанти навчання як в синхронному режимі, використовуючи сервіси Google Meet, Zoom, так і в асинхронному режимі, застосовуючи платформу Classroom. Такі режими мають поєднуватися здобувачами освіти в індивідуальному порядку (в залежності від умов) для забезпечення найефективнішого навчання. Відповідно ці учні мають бути забезпечені матеріалами для додаткового самостійного опрацювання тем (презентації, відео фрагменти, фільми, відео уроки, тести). Для кожного навчального предмета має бути визначено мінімальну кількість обов'язкових робіт у кожній темі для можливості визначення рівня засвоєння знань учнями.